

בעזרת השם יתברך

סדר
תפלות
וזמירות
לשבת

- א. תפלת מנחה לשבת.
ב. זמירות לשלוש סעודות.
ג. תפילות מעריב למוצאי שבת.
ד. סדר קידוש לבנה.

באותיות גדולות

ווער דארף א ישועה ???

פאַרפאַסט נישט דעם זעלטענעם געלעגנהייט !!!
דאַרפט איר א ישועה און געזונט פאר אייך ? אדער פאר די
קינדער ? אדער פאר אייערע עלטערן ?
דאַרפט איר פּרנסה בכבוד פאר אייך און די קינדער ?
דארפט איר נחת פון די קינדער און אייניקלעך ? אדער קינדער
האבן ?

די חז"ל זאגן אז דורך אמן זאגן צורייסט מען די גזירות און
אלע טויערן פון געזונט פּרנסה און נחת עפנט זיך (שבת קי"ט.
זוה"ק פ' וילך, זוה"ק ח"ג רפה:).

אודאי און אודאי, דער וואס איז מזכה דעם רבים מיט אמן איז
דאך זיכער אז די ישועות וועלן זיך צו אים גיסן פון אלע זייטן
בעזהי"ת, די רייד פון די חז"ל וועלן מקויים ווערן.
איר קענט מזכה זיין אייער גאנצע בית המדרש נאכצוזאגן אמן
מיט יהא שמיה רבה ווי מען דארף. וויאזוי ? - פארבינד אייך צו
אונזער אופיס.

אויב איר זענט אינטערעסירט אין ספר "מקדש מעט" על
קדושת בית המדרש אין אידיש אדער ענגליש, אדער מודעות
קול קוראים וועגען אמן וקדושת בית המדרש, קענט איר
באקומען בחנם !!! וויפיל איר ווילט, פאר אייך, אדער אייער
בית המדרש, ת"ת, מיידעל סקול, איר דארפט בלויז מאכן
אין טלפון קאל צו:

ביטע רופט: 1180 - 436 - 718

אדער אין לעיקוואוד פראדזשעקט שוהל טלפון:

8944 - 901 - (908)

חברה מזכי הרבים למען קדושת בית המדרש ואמירת אמן

סדר מנחה לשבת

ידבר יי אל משה לאמר: ועשית כבוד נחשת וכן נחשת דהנה
ונתת אתו בין אהל סודע ובין המזבח ונתת שמה קים: ורחצו אהרן
ובניו מטנו את ידיהם ואת רגליהם: באים אל אהל סודע ורחצו קים
ולא יחזו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה לו: ורחצו ידיהם
ורגליהם ולא יחזו ונתתה להם חק עולם לו ורחצו לדורותיהם:

ידבר יי אל משה לאמר: צו את בני ישראל ואמרת
אלהם את קרבני לחמי ראשי ריח נחחו תשמרו להקריב
לי במועדי: ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לי
כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עצה תמיד: את
הכבש אחד תעשה בכקר ואת הכבש השני תעשה
בין הערבים: ועשירית האיפה סלת למנחה בלילה
בשמן תפית רביעת הלחן: עפת תמיד תעשה ככר
מיני לרית נחח אשה לו: ועספו רביעת הלחן לכבש
האחד בכדש הפך נסך שכר לו: ואת הכבש השני
תעשה בין הערבים ככמחת הכקר וכנסכו תעשה אשה
ריח נחח לו:

ושמתו אתו על גוף המזבח עננה לפני יי: ורחצו בני אהרן
הבוגרים את דמו על המזבח סביב:

יהי רצון מלפניך יי אלוקינו ואלה אבותינו שיתחא אמתה ויחשובו ויקהלו
וקדוה לפניך: כאילו הקרבנו קרבן סמימין קמועה: ובקובו והקדוה:
אתה הוא יי אלוקינו: שהקמירו אבותינו לפניך את הקדוה
הסמים: בזמן שפית הקמירש היה להם: באשר צוית
אותם על ידי משה נביאה: ככתוב בתורתך:

ויאמר יי אל משה: קח לה סמים נקמה ושחלת
והלבנה: סמים. ולבנה זבה: בד כבד
יהיה: ועשית אתה קמירת: רחם מעשה תוקח
ממלח מזור קדש: ושחנת ממנה הדק:
ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד: אשר
אועד לה שמה: קדש קדשים תהיה להם:
ונאמר: והקמיר עליו אהרן קמירת סמים
בכקר בכקר: בהיטיבו את הנרת יקמירנה:
ובהעלות אהרן את הנרת בין הערבים
יקמירנה: קמירת תמיד לפני יי לדורותיהם:

הנו רבנו: פסוים הקמירת פיעד: שרש מאות וששים
ושמנה מנים היו בה. שלש מאות וששים
וחמשה כמנין ימות החמה: מנה לכל יום פירם בשחרית:
ופרם בין הערבים: ושלישה מנים יתרים: שממם מנים
כהן גדול מלא חפניו ביום הכפורים: ומתוירים למקדשת
בערב יום הכפורים: ושחוקו יפה יפה כדי שתהא דקה
מן הדקה: ואחד עשר סמנים היו בה: ואלו הן: «הצרי
והצפרן והלבנה והקבונה משקל שבעים שבעים
מנה: המור והקוציעה ושבלת נדף והכרס משקל
ששה עשר ששה עשר מנה: הקשט שנים עשר:
וקלפה שלשה: וקנמון תשעה: ברית כרשניה
תשעה קבין: יין קפריסין סאין תלתא וקבין תלתא:
ואם לא מצא יין קפריסין מביא חמר חרין עתיק: מלח
סדומית רובע: מעלה עשון: קל שהוא: רבי נתן
הכביל אומר: אף כפת החרין קל שהוא: ואם נתן בה
דבש פסקה: ואם חסר אחת מקר סמניה חוב מיתה:

תניא רבי נתן אומר: כשהוא שוחק אומר: הדק
היטב. היטב הדק. מפני שהקול יפה לבשרים
פסקמה לחצאין בשרה: לשליש ודרכיע: לא שמענו.
אמר רבי יהודה זה הכלל: אם כמדתה בשרה לחצאין:
ואם חסר אחת מקר סמניה חוב מיתה:

תניא בר קפרא אומר: אחת לששים או לשבעים
שנה היתה באה של שירים לחצאין: ועוד
הני בר קפרא: אלו היה נותן בה כורטוב של דבש:
אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה: ולמה אין בערבין בה
דבש: מפני שנתורה אמרת: כי כל שאר וכל דבש
לא תקמירו ממנו אשה לו:

יש יי צבאות עמנו: משגב לנו אלחי ועלם סלה: יש יי צבאות:
אשרי אדם בלחם קד: יש יי הושיעה: המקד יעננו ביום מראינו:
אתה סחר לי מצר תמנין: רני פלח: חסדכני סלה: ועדך
לוי מנחת יודעה וירושלים: בימי עולם וקשנים קרמוניות:

אמר: קבל דלת ומנה: סמיר צדקה: קבל רחם עמך: שובנו סדננו:
נורא: נא נבחר דודשי יתודה: כבבת שפרים: קרבת סדרים: הניח
צדקה סמיר קמלם: חסד קדוש: פריב טובה: וכל ענקה: יחד: נאה:
לעשה ענה: ויחד קדשקה: שועמנו קבל: ושמעו ענקה: ויגע מעלמת:
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

אשרי יושבי ביתה: עוד והקדקה סלה: אשרי
העם שכבה לו: אשרי העם שני אהיה: תהלה
קדוה ארומוה אצוני הנספה: ואכרבה שמה קדושים
ועד: בקל יום אכרבה: ואחלה שמה קדושים ועד:
קדוש יי ומקדש מאד: ויגדלו רעיו אין חקר: יחד לדוד
ישבח מעשהך: ויבחרתה יעוד: יחד כבוד הנהך
ודברי נפלאותך אשיתה: ונעוה נוראותך אמרו
והקדקה אספתנה: ובר רב טובה יגיעה: והקדקה
ירענו: תנו ורחום יי אהך אפים ויגדל חסד: טוב יי
פכל: ורחמיו ער פל משעיו: יודוה יי פל משעיו
נתסבדה: יברכותה: כבוד מלכותך יאמרו: ויבחרתה
ודברו: להודיע לפני האדם נבחרתו: ויבחרתה
מלכותו: מלכותך מלכות פל עולמים: וממשלתך
בכל דוד: סוף: יי פכל הנפלים: ויורק פל
הקפוסים: עני כל אלה ישברו: ואתה נותן להם
את אלקים בעתה: פותח את ידה: ומשביע קל חי
רצון: צדיק יי בקל ודכיו: וחסיד בקל משעיו: קרוב
יי לקד רחמי: וכל אשר יקראו באמת: רצון וראוי
יעשר: ואת שבת ישמע ויושיעם: שומר יי את פל
אחביו ואת פל קדשיו: שמיר: תהלה יי ודבר פי
ויברך פל פשר שם קדשו קדושים ועד: ואנחנו נברך
יהי מעתה ועד עולם הלהיה:

איסור שחה בטלה בבית הכנסת

כתב בהגהות יש נוחלין (להקדוש מוהר"ר אברהם אבי בעל השל"ה הקדוש צ"ל) וזה לשון קדשו: האלהים שפכל העבירות לא ראייתו כהנה, כי בשאר העבירות כגון גזל ועבירות ומאכלות אסורות וכיוצא בהן יצרו מתנבך עליו ומתאנה בהם להנאת גופניות, אבל בזה האיסור אין שום דבר יוצא ממנו, כי אם בנדון לבו וכרצונו מורד באדונו ומושך עליו כח היצחק ומזלזל בכבוד הקדוש ברוך הוא בהיכלו הקודש בפרהסיא בתוך קהל ועדה. ובאשר שעבירה זו לא תיעשה בפחות משנים, אם כן הוא פירכעם החוטא ומחטיא, ועון זה מעפב את הגאולה. כמו שכתוב בזהר הקדוש מאן דמשמעו בבי בנישמת אנהיג קלנא בשכינתא, וע"ד מתעבכי ישכאל בגלותא, ולית ליה חולקא באלהא דישראל, והרי הוא ככופר בעיקר.

שומו שמים על זאת, מי לא ישים זאת על לבו מאין בא נגע זה בישראל לבזות השכינה בהיכל קדשו, כי עינים רואות שאיסור זה נעשה ממש היתר גמור לרוב האנשים גם להרוב מן הלומדים, ובמה לומדים כששואלים להם אינה דין או פרוש הם משיבים, ובאמת יצא קלקול גדול מזה. כי הנבילים והכסילים רואים מרחוק וחושבים כי בדברים בטלים דברו, ועושים גם המה בשחוק ומנבילים את פיהם ותולין עצמם באילנות הגדלים. והמוכית אותם על זה הם מתנצלים ואומרים וכי טוב אני יותר מפלוני שהוא למדן וחשוב, ואין ספק כי אותם הלומדים יענשו על כלם, כי מהם ילמדו קלי הדעת הרואים מרחוק וחושבים שבדברים בטלים הם משיחין. ומזה יצא הקלקול בישראל עד שנעשה כהיתר גמור ממש. ומפני זה הרב רבינו יצחק לוריא ז"ל לא היה משיב תשובה בבית הכנסת אפילו לדברי מוסר ויראת שמים, כדי שלא לשיח שיחה בטלה בבית הכנסת.

לכן כל ירא שמים יזהר מאוד בדבר זה אפילו להשיב בשום דבר עד שיצא מבית הכנסת כדי שלא ילמדו ממנו לדבר דברים בטלים ויענשו גם עליהם. כי איסור גדול הוא לדבר בבית הכנסת כלל, לא קודם התפלה ולא לאחר התפלה. והרבה בני אדם שאינם נזהרים בזה ועומדים לאחר התפלה ומשחים זה לזה ומספרים מעשיות ומאורעות ואינן זוכרין שיעומדין בהיכל הקדש במקום שהשכינה שם. ובאמת לא ידעתי מאין בא להם ההיתר לדבר בבית הכנסת כלל. ומה שאומרים קודם ברוך שאמר שתקה יפה בשעת התפילה, אין פירושו שלא להשיח, כי זה אסור אפילו שלא בשעת התפילה, רק בסתם תפילה הוא שמנה עשרה שתהא בשתקה שלא יבלבל האחד את חברו.

ובפְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים קָצַת אַנְשִׁים עוֹמְדִים בְּשֹׁחוֹק וּבְקִלּוֹת רֹאשׁ בְּבֵית
הַתְּפִילָּה, וְהַנְּשִׁים רוֹאִים זֹאת מֵהָאֲנָשִׁים וּבְנִיחָם רוֹאִים מֵאֲבוֹתֵיהֶם, וְכִינֵן
שֶׁנִּתְגַּדְּלוּ בְּהִתְרַךְ זֶה הוֹתַרְךָ לָהֶם, וְגַם כִּי יִזְקִינוּ לֹא יִסּוּרוּ מִדְּרָכָם הַרְעָה
מִתּוֹךְ הַרְגִּילָם, וְלֹא יִדְעוּ כָּלֹל שְׁזָה אִיסוּר גְּדוֹל. וַיֵּשׁ מִי שֶׁעוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל
וְחִכְרוּ מִסְפָּר לוֹ אֵיזָה דְּבָר וְשׁוֹתְקִים זֶה עִם זֶה, וַיֵּשׁ מִי שֶׁעוֹנָה אֲמֵן קְטוּפָה
וְחִטּוּפָה וּמִמֶּהָר לַעֲנוֹת אֲמֵן כְּדִי שִׁיחֲזוֹר לִסּוּרוֹ לְמָקוֹם שֶׁפָּסַק מִדְּבֹרוֹ. וְכֵן עוֹשִׂין
בְּבִרְכוֹ וּקְדִישׁ וּקְדוּשָׁה. וַיֵּשׁ מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְפָסוֹק בְּדְבֹרוֹ וְאֵינוֹ עוֹנָה אֲמֵן יֵהָא
שְׁמִיָּה רַבָּא וּקְדוּשָׁה כָּלֹל. אוֹי לָנוּ אֵיךְ לֹא נָבוֹשׁ לְפָנֵי בּוֹרְאָנוּ יִתְבָּרַךְ. עַד מָתִי יֵהִיָּה
חֲטָא הַגְּדוֹל הַזֶּה בְּדוֹרְנוּ תַחַת יְדֵינוּ, אֲשֶׁר כְּדָאִי הוּא הַחֲטָא הַזֶּה לְהַאֲרִיךְ גְּלוּתֵינוּ,
וּמֵאֵן דְּלֹא אֲשַׁגַּח בְּכָא כְּתַב בְּזוּהָר, וְנִי לִיָּה וְלִנְפְשֵׁיָּה טַב לִיָּה דְּלֹא אֵיתְבְּרָא, עַל כֵּן
יִזְהַר הָאָדָם בְּזָה מְאֹד מְאֹד.

וַיֵּשֶׁם הָאָדָם עַל לְבוֹ אֵילוֹ הִיָּה הַתְּנָא אֶלְקֵי ר"ש בֶּן יוֹחָאִי שְׁחִיבְר
הַזֶּה"ק, עוֹמֵד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְדוֹרֵשׁ וּמוֹכִיחַ אֶת הָעָם וְהִיָּה דוֹרֵשׁ לָהֶם דְּרוֹשׁ
הַזֶּה מִמֶּשׁ שְׁאִין לוֹ חֵלֶק בְּאֶלְהָא דִּישְׂרָאֵל עַל הָעוֹזֵן הַזֶּה, בְּנִדְאִי הִיָּה נוֹפֵל
חֲרָךְ גְּדוֹלָה עֲלֵיהֶם, וְהִיָּה מִתְחַרְטִים וּמִסְפִּימִים בְּלָפָם לְשׁוֹב מִגְּדֵל חוֹמֵר
אִיסוּר זֶה שִׁיְהִיּוּ דְבוֹקִים בְּה' ית' כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים וּמוֹסְרִים נִפְשָׁם עַל
קְדוּשַׁת הָשֵׁם, וְהֵלֵא כָּל דְּכָרֵיּוּ אֵלֶּה הֵמָּה חַיִּים וְקַיָּמִים, וְאֵיךְ לֹא יֵשִׁים אָדָם אֶל
לְבוֹ לְשׁוֹב מִחֲטָא גְדוֹל כְּזֶה.

וְהִנְנִי מַעֲיֵד עָלֶי שְׁמִים וְאֶרְץ שְׁכָל זֹאת כְּתַבְתִּי לְאַהֲבַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּשְׁכִינְתֵּיהִי, וְלְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל לְקַיָּים מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ, לְכָל מִי
שִׁישׁ בְּיָדוֹ לְמַחֹת שִׁיִּצִּילוֹ אֶת נַפְשָׁם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל כָּל מִי שִׁישׁ בְּיָדוֹ
לְמַחֹת וְאֵינוֹ מוֹחֵה, הוּא נֶעֱנֵשׁ עַל בָּלָם, וְאֵין סִפְקָ שְׁכָל מִי שִׁיִּעֲלֶה עַל לְבוֹ
לְהוֹכִיחַ אֶת הָעָם לְאַהֲבַת הַשְּׁכִינָה, שִׁיְהִיּוּ דְכָרֵיּוּ נִשְׁמָעִים, וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים
הֵם וַיִּשְׁמְעוּ וַיַּעֲזְבוּ אֶת דְּרָכָם הַרְעָה. וְזִכּוֹת הַרְבֵּים יֵהָא תְלוּי בּוֹ, וְהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יִגְבִּיָּה אוֹתוֹ לְמַעֲלָה לְהִיּוֹת רַם וְנִשְׂא וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵהָא בְּעִזּוֹ
וְיִזְבְּהָ לְחַזוֹת בְּנוֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וּלְפִי שֶׁהַפִּירְצָה הַזֹּאת הַתְּגַבְּרָא כָּל כַּף בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּה רֹאִי וְנִכּוֹן כָּכֹל
הַקְּהִילוֹת גְּדוֹלוֹת וְקִטְנוֹת לְהַכְרִיז בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִיּוֹת לָהֶם לְאִיסוּר בְּחֶרֶם גְּדוֹל
שֶׁלֹא לְדַבֵּר שׁוֹם אֲדָם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וּמִשׁוֹם גְּדָר אֶפִּילוֹ בְּצַרְכֵי צָבוֹר, וְאֶפִּילוֹ
בְּדַבְּרֵי מוֹסֵר וְתוֹרָה וְיִרְאַת שְׁמִים זֶה עִם זֶה כִּי אִם כָּל אֶחָד יֵשִׁים עֵינָיו בְּסִפְרוֹ
שֶׁלְּפָנָיו, אוֹלֵי הָשֵׁם בְּרוּךְ הוּא בְּרַחֲמָיו הַגְּדוֹלִים וְהַמְרוּבִּים עַד אֵין סוּף יִרְחַם
עַל אוֹרֵךְ גְּלוּתֵינוּ וְיִקְרַב לָנוּ אֶת הַגְּאוּלָּה, וְיִשְׁלַח מְשִׁיחַ צְדִיקָנוּ בְּמַהֲרָה
בְּיָמֵינוּ אֲמֵן.

קונטרס
מקדש מעט
על קדושת בית המדרש

ביאור מקיף על כל הנוגע להתרשלות אמירת אמן יהא שמיה רבא, והדרכות נכונות להורים ומלמדים ושאר ראשי העם. מראה באצבע בש"ס וכל מדרשי חז"ל כי חומר הענין מורכב על ראשי העם, מלמדים, והאבות שאין עושין כפי המוטל עליהם.

פרק א

הכי אמרינן מוטב שיהיו שוגגים ברואה אנשים משיחין בעת חזרת הש"ץ או אמירת קדיש ולא יוכיח אותן או שצריך ומצוה להוכיחן. אין כאן גדנוד ספק שמצוה וחובה רמיא על כל הרואה או שומע חבירו משיח בעת חזרת הש"ץ וכיוצא להוכיחו על פניו מדינא דשלחן ערוך וגדולי הפוסקים ראשונים ואחרונים כמו שיחבאר בעזה"י להלן:

החיוכים שנאמרו ביחוד אצל חזרת הש"ץ

(א) בשלחן ערוך אר"ח סי' קכ"ד ס"ז וז"ל:

לא ישיח שיחת חולין בשעה שש"ץ חוזר התפלה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערים בו עכ"ל. ודין זה מועתק ככל הפוסקים כמו דה"ח, ח"א, שו"ע הגר"ז (ע"ע בסמוך). ערוה"ש, וכל האחרונים.

(ב) והגאון מהרש"ז זצ"ל בשו"ע הרב החמיר עוד יותר שיש לגעור גם באנשים הלומדים או אומרים תחנונים בעת חזרת הש"ץ וז"ל (בסי' קכ"ד ס"ז): ויש לגעור באנשים שלומדים בעת חזרת הש"ץ או אומרים תחנונים ואפי' אם מכוונים בסוף הכרכה לענות אמן כראוי שלא תהי' אמן יחומה לא יפה הם עושים... שאם הלומדים יפנו ללימודים ע"ה ילמדו מהן שלא להאזין להש"ץ ויעסקו בשיחה בטילה נמצאו מחטיאים את הרבים עכ"ל.

ועוד כ' להלן בסעי' י' וז"ל: לא ישיח שיחת חולין בשעה שש"ץ חוזר התפלה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא אפי' יש ט' זולתו שכל המשיח בכה"כ בשעה שהצבור עסוקין בשבחו של מקום מראה בעצמו שאי"ל חלק באלקי ישראל, עכ"ל. (ג) וכ' הפמ"ג (א"א ס"ק ה') וז"ל: עי' א"ר בשם כלבו אוי להם שמשוחים בעת התפלה כי ראינו כמה בהכ"נ נחרבו בשביל עון זה וכווי העמודים דיש למנות אנשים ידועים ע"ז בעושים רבים ויכיישם כרבים.

(ד) כ' בערוה"ש או"י ז"ב וז"ל: ולא ישיח שיחת חולין בשעה שש"ץ חוזר התפלה ואם שח גדול עונו מנשוא וגוערין בו ואף בד"ת אסור לדבר דומן תורה לחוד זמן תפלה לחוד, עכ"ל.

(ה) ושם או"י ט' וז"ל: ואין ללמוד או לומר תהלים בעת חזרת הש"ץ אף אם עונה אמן בסוף כל ברכה ומי שעושה כן יש לגעור בו, עכ"ל.

(ו) במ"ב ס"ק כ"ז וז"ל: כ' בא"ר בשם הכלבו אוי להאנשים שמשוחין בעת התפלה כי ראינו כמה בהכ"נ נחרבו בשביל עון זה ויש למנות אנשים ידועים להשגיח ע"ז, עכ"ל.

(ז) בס' ווי העמודים (דף י"ז ע"ד פרק י') ובעוה"ר עד מתי יהי' זה לנו למוקש שבכל עיר ועיר אין יכולין למחות להם לעם ונעשה להם כהיתר בעוה"ר ווי להם לנשמותיהם ואין יעלה תפלותיהם למעלה והיא מלוכלכת במיני חטאים ואין קטיגור נעשה סניגור.

ע"כ מן הראוי שכל קהלה וקהלה מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע
יעמידו אנשים ע"ז אשר ישגיחו באיומים רבים על המדברים ויביישו אותם ברבים
וזה נראה כבוד ד' בארץ וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד.
ע"כ מי שיש בידו מקל ורצועה יחוש על כבוד קונו ולא ישא פני איש ולא יהדר
פני גדול עד כי חדל יחדול והמהיר והנוהר יזכו לראות בנועם ד' ולבקר בהיכלו
כבוד אומר כולו אמן כיה"ר, עכ"ל.

ח) בסידור נהורא השלם (מוכא כס' הפנים או' ל"ג) וז"ל: צריך להזהיר להמוני עם שלא
יאמרו תהלים ומעמדות או שאר תחנונים בעת חזרת הש"ץ תפלת י"ח ... וכיותר נמצאו זאת
לפני כותל מערבי מהמוני עם שפורקים מעליהם כשעה שהקהל משבחים ומפארים או
בחזרת הש"ץ השמו"ע הולך אל דרום וסובב אל צפון והולך בלי מורא ופחד כמו בכתי
משתאות ... והוא חוטא ומחטיא את הרבים כירבעם והחטא הזה לכד די להאריך
גליותנו, ובעוה"ר איסור זה נעשה להם ממש כהיתר.

לכן מי שיש בידו למחות מוטל עליו הדבר ויהי שכרו גדול לעוה"ב, עכ"ל.
ט) כס' דרך משה ליום ט' וז"ל:

והנה באתי לעורר לבככם הטהורים וכל רבני ארץ ומורי צדק ככל קהלות וישובים
לגזור על השמש להזהיר העם בשעת התפלה שלא ידברו ... וכל אדם יזהר מאד
בתשובה קלה כזו ואף אם כבר דיבר יהי לו תיקון גדול מהיום והלאה ע"י שיגעור
בחבירו והחיוב מוטל עליו לגעור בו כמו שאיתא בשו"ע מי שדיבר בכיה"כ הוא
חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערין בו, עכ"ל.

י) עוד כ' שם וז"ל: והחיוב מוטל עליו לגעור בו כמו שא"י בשו"ע מי שדיבר ככה"כ
הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערין בו ונ"ל כוונת השו"ע שהוא כמו רוצח שנהרג על
ידו כמה בנים ... וגדול כח התשובה שיזכה לעצמו ומזכה לאחרים עמו וזדונותיהם נעשה
לכם כזכיות ונכרא לכם מלאכי רחמים ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחריכם בטוב ובנעימים
אמן, עכ"ל.

יא) כ' רבינו יונה באיגרת התשובה (מוכא כס' הפנים או' ס"ה) וז"ל: ויזהר שלא לדבר בשום
עסקיו או שיחת חולין ככה"כ כי גדול עונו מנשוא וכ"ש שיזהר שלא לדבר בעת שהש"ץ
מתפלל וכל הקהל מחוייבים להוכיחו ולגעור בו ולחשוך אותו מחטאו ... עכ"ל.

פרק ב

שכר גדול להמוחים

א) מי שמרחה לכבוד שמים אין מלאך המות שולט בו כשאר בני אדם (וזה"ק ח"א כט):
והקב"ה כורת עמו ברית ולזרעו אחריו כמו שעשה לפנחס (ראשית חכמה שעה"ח פ"ב בשם
מהר"י אבהב) וזוכה לחלקו של הקב"ה (תמיד כח.) וממשיך ברכות וטובות לעולם (שם).
ויוצא מכלל ארור לכלל ברוך (ויקרא רבה כה.) ניצול מכל גזירות קשות (ילקוט רות עה"כ וימת
אלימלך) זוכה לבלות שנותיו בנעימים (אדר"י נפכ"ט) כשיש גזר דין על הכלל הוא ניצול (חומת
אנך פ' נח) וזוכה למלכות (סנהדרין קא:).

דיני שלש סעודות

ליתן מקום לסעודה שלישית. וגם הנשים חייבות בסעודה שלישית כאנשים: (ג) אם הוא שבע ביותר ואי אפשר לו לאכול סת כלל. יקיים

אחר המנחה מקיימין סעודה שלישית ויאמר זה המאמר מזהר המסוגל לנשמה המדבר מכבוד סעודה זו:

תא חזי בכל שנתא יומא דשבתא פד מָטא שְׁעָתָא דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דִּינָא תְּקִיפָא שְׁפָטָא וְכָל דִּינֵין מִתְעֲרִין. אָבֵל בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא פִּד מָטָא עֲדָן דְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה רַעוּא דְרַעוּן אֲשֶׁתְּכַח וְעִתִּיקָא קִדְיִשָׁא גַלְיָ רַצוּן דִּילְהּ וְכָל דִּינֵין דִּילְהּ מִתְפָּיִן וּמְשַׁתְּכַח רַעוּתָא וְחֲדוּ בְּכוּלָּא. וּבְהָאֵי רַצוּן אֲסַתְּלַק מִשָּׁה נְבִיא מְהִימְנָא קִדְיִשָׁא מַעֲלָמָא בְּגִין לְמַגֵּדַע דִּלָּא בְּדִינָא אֲסַתְּלַק וְהָאֵי שְׁעָתָא פְּרַצוּן דְּעִתִּיקָא קִדְיִשָׁא נֶפֶק נִשְׁמַתָּה וְאַתְמַמֵּר בַּהּ בְּגִין פִּד וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ פְּתִיב מַה עִתִּיקָא קִדְיִשָׁא מְמִיר מְכַל מְמִירִין וְלֹא יָדַעִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין אוּף הֲבָא הָאֵי נִשְׁמַתָּא דְאַתְמַמֵּר בְּהָאֵי רַצוּן דְאַתְנַלְיָא בְּשַׁעְתָּא דְצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבְּתָא פְּתִיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ וְהוּא מְכַל מְמִירִין דְּעֲלָמָא וְדִינָא לָא שְׁלָטָא בַּהּ זַכָּאָה חוּלְקָה דְּמִשָּׁה. תְּאֵנָא בְּהָאֵי יוֹמָא דְאוּרִיָּתָא מִתְעַפְּרָא בַּהּ מִתְעַפְּרָא בְּכָל אֲנָוִן פְּקוּדִין בְּכָל אֲנָוִן גְּזֵרִין וְעוֹנְשֵׁין בְּשַׁבְּעִין אֲנָפִין בְּהוֹרָא דְנַהֲרִין מְכַל סְטָרָא וְסְטָרָא מֵאן חֲמִי עֲנָפִין דְנַפְקוּן מְכַל עֲנָפָא וְעֲנָפָא שְׁלָשָׁה קִימִין בְּגוּ אֵילָנָא פּוֹלְהוּ עֲנָפִין בְּהוּ אַחֲדוּן מֵאן חֲמִי אֲנָוִן תְּרַעִין דְּמִתְפַּתְחִין בְּכָל סְטָרָא וְסְטָרָא פּוֹלְהוּ מוֹדְרִין וְנַהֲרִין בְּהָאֵי נַהוּרָא דְנַפְיָק וְלֹא פְסִיק קַל פְּרוּזָא נַפְיָק אַתְעֲרוּ קִדְיִשֵׁי עֲלִוּוּיִן אַתְעֲרוּ עֲמָא קִדְיִשָׁא דְאַתְבַּחַר לְעֲלָא וְתַתָּא אַתְעֲרוּ חֲדוּתָא לְקַדְמוֹת מְאֵרִיכוּן. אַתְעֲרוּ בְּחֲדוּתָא שְׁלִימָתָא אֲזַדְמַנּוּ בְּתַלְתָּת חֲדוּן בְּתַלְתָּת אֲבָהוּן. אֲזַדְמַנּוּ לְקַדְמוֹת מְהִימְנוּתָא חֲדוּא דְכָל חֲדוּתָא זַכָּאָה חוּלְקִיכוּן יִשְׂרָאֵל קִדְיִשֵׁין בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי דָּא הוּא יוּתָא לְכוּן מְכַל עֲמִין עוֹבְדֵי פּוֹכְבִים. וְעַל דָּא פְּתִיב בְּיַי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְרַאי פְּתִיב זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְשׁוֹ. וּכְתִיב קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי. וּכְתִיב וְקִרְאתִי לְשַׁבַּת עוֹנֵג לְקְדוּשׁ יי מְכַבֵּד. תְּאֵנָא בְּהָאֵי יוֹמָא פִּלְ נִשְׁמַתִּיהוּן דְּצִדִּיקָא מִתְעֲדֵנִי בְּתַפְנוּקֵי עִתִּיקָא קִדְיִשָׁא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין וְרוּחָא חֲדָא דָּא מַעֲנוּגָא דְהָהוּא עִתִּיקָא מִתְפַּשְׁטָא בְּכָלְהוּ עֲלָמִין וְסַלְקָא וְנַחְתָּא וּמִתְפַּשְׁטָא לְכָלְהוּ בְּנֵי קִדְיִשֵׁין לְכָלְהוּ נְסוּרֵי אוּרִיָּתָא וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁלִים וּמִתְנַשֵּׂי מְכַלְהוּ כָּל רוּגְזִין כָּל דִּינֵין וְכָל פּוֹלְחִין קָשׁוּן חֲדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיוֹם הַנִּיחַ יי לָךְ מַעֲצָבֶךָ וּמִדְּגוּלָּהּ וּמִן הַעֲבוּרָה תִּקְשֶׁה וּבְגִין כֵּן שְׁקִיל שַׁבְּתָא לְקַבְּלֵי אוּרִיָּתָא וְכָל דְנְטִיר שַׁבְּתָא כְּאֵלוּ נְטִיר אוּרִיָּתָא כּוּלָּא וּכְתִיב אֲשֶׁרֵי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבִן אָדָם יִחִזַּק בָּהּ. שׁוֹמֵר שַׁבַּת מִחֻלְלֶיהָ וְשׁוֹמֵר יָדוֹ מִמַּעֲשוֹת כָּל רָע. אֲשֶׁתִּמַּע דִּמְאֵן דְנְטִיר שַׁבַּת כְּמֵאן דְנְטִיר אוּרִיָּתָא כּוּלָּא. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

גודל מעלות שלש סעודות

(א) מה מאוד גדלה מעלת המקיים שלש סעודות בשבת קודש הפליגו רז"ל בגמרא הקדושה וזו"כ"ק • ולהיסק גדול העונש ר"ל מי שאינו מקיים • זהמאמריו ידעישם לכל • ועל כן צריך האדם לזכר מאוד לאכול סעודה שלישית בשבת כל ימיו הן בקיץ הן בחורף ובעו"ה ראיתי רבים אינם נוהרים בזה כימות החורף • ומי שלא אכל כליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת והוא הדיון מי שלא אכל כליל יום טוב יאכל שני סעודות ביום ולאמר הקידוש של לילית"מ"א"ישים הייבות בסעודה שלישית" ויש להבינם גודל שכרה וחומר עונשה כדי לזכותם במזוה זו • יוש"ה: אין צריך לקדש בסעודה שלישית • אבל צריך לנצו על שתי לחם • רק בסעודה יברך על היין וישתה • שפ"ח • וכ"ה בבאה"ט • וכתב היוש"ה שצריך לקיים סעודה זו השלישית דוקא אחר תפלת המנחה אף בשבת שאחריה י"ט • כן מבאר באבודרה"ס • ואף בסעודה זו הג' ראוי לאדם להזכר מאכילה מרובה וגבה כדי שיאמר מקום סנוי לסעודת (מלוה מלכה) גם שלא יסו אנריו ככדים עליו ולא יוכל לכבין דעתו בתפלת ערבית עכ"ל: בענין האלפא ביתא דתמני אפי שנהגו הנבזר לומר קודש ערבית לא חשש הארז"ל לזה ולא נהג לאומרו: (ב) האר"י ז"ל הזהיר מאוד שלא לשהות מים קודם הבדלה • אמר כי השהיה מים בזמן ההוא (ס"א השו"ס מים ב"הש של מוצאי שבת) ימות באסכרה • אבל אם היה אוכל בשולחן בסעודה שלישית ונמשכה סעודתו שאלו לומר הבדלה יוכל לשהות בחוץ הסעודה קודם הבדלה ואין בכך כלום • ומכאן נראה שמ"ש בגמרא כל מאן דשתי מיא בין שמיא ימות באסכרה • י"א בה"ש דליל שבת וי"א בה"ש דמ"ש • וכן הלכתא דכליל שבת אכור מן הדיון מפני הקידוש של לילה • ובי"הש דמ"ש אכור מפני האסכרה • פט"ח שער י"ח פרק כ"ד:

זמירות לסעודה שלישית

וקודם אכילה יאמר זה

הנה אנכי בא לקיים מצות סעודה שלישית של שבת נגד יעקב אב של המון
 שבעים גפוש בכותו ננצל מפלחמות גוג ומגוג ויקים בגו מקרא שבתוב והאבלתיך
 גחלת יעקב אביך. גחלה בלי מצרים. ובגן גב"ח סגלת שלש סעודות אלו יתקן
 פנקמו בסעודות הרשות ומאכלות אסורות: ויהי נועם ובר

אתקינו סעודתא דמתימנותא שלימתא חרותא

דמלכא קדישא: אתקינו סעודתא דמלכא.
דא היא סעודתא דזעיר אנפין. ועתיקא קדישא.
וחקר תפוחין קדישין. אתין לסעדא בתדיה:

בני היכרא, דכסיפין, למחוי ויו דזעיר אנפין:

י הון תבא, בהאי תבא, דבה מלכא בגלופין:

צבו לחדא, בהאי ועדא, בגו עירין וכל גרפין:

חדו השתא, בהאי שעטא, דבה רעוא ולית זעפין:

קריבו לי, חזו חילי, דלית דיגין דתקיפין.

ל בר גטלין, ולא עאלין, הני פלגין דחציפין.

ן הא אומין, עתיק יומין, למנחה (למצחא) עדי יהון חלפין:

ך עו דילה, דגלי ליה, לבטלא לכל קליפין:

י שני דון, בגוקביהון, ויטמרון בגו כפין:

א רי השתא, במנחתא, בתרותא דזעיר אנפין:

מזמור לדוד, יי רועי לא אחסר: בנאות השא
 ירביצני, על מי מנוחות ינהלני: נפשי
 ישובב, ינחני במעגלי צדק למען שמו: גם פי אלק
 בניא צלמות לא אירא רע, כי אתה עמדי, שבתך
 ומשענתך תמה ינחמני: תערך לפני שלחן נגד צררי,
 השנת בשמן ראשי, פוסי רוייה: אך טוב וחסד ירדפוני
 כל ימי חיי, ושבתו בבית יי לארך ימים:

ניאמר משה אכלתו היום בירשבת היום לוי היום לא תמצאתו בשבת: ראוי
 ביי נתן לכם השבת על-כן הוא נתן לכם ביום הששי להם יומים שבו איש
 פתחיו אל-יצא איש ספקמו ביום השביעי: וישבתו העם ביום השביעי: על כן
 בך יי את יום השבת ונקדשהו:

על היו סברי מרנן ורגנן ורבותי

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

בבואו מאדום חמוץ בגדים, זבח

לו בבצרה וטבח לו בבוגדים, ויו נצחם מלבושיו
 להאדים, פכתו הגדול יבצור רוח נגידים, הגה ברוחו
 הקשה ביום קדים, ראותו פי כן אדומי העוצר,
 יחשוב לו בבצרה תקלוט בבצור, ומלאך פאדם
 בתוכה ינצר, ומזיד פשונוג פמקלט יעצר, אהבו את
 יי כל חסידיו אמונים נוצר, יצוה צור חסדו קהליותיו
 לקבץ, מארבע רוחות עדיו להקבץ, ובהר מרום
 הרים אותנו להרפץ, ואתנו ישוב נדחים קובץ והשיב
 לא נאמר כי אם ושב וקבץ. ברוך הוא אלהינו אשר
 טוב גמלנו, פרחמיו וכרוב חסדיו, הגדיל לנו, אלה
 וכאלה יוסף עמנו, להגדיל שמו הגדול הגבור והנורא
 שנקרא עלינו. ברוך הוא אלהינו שפראנו לכבודו.

סעודה שלישית

דְּהִלְלוּ וּלְשַׁבְּחוּ וּלְסַפְּרוּ הוֹדוּ, מְכַל אִוֵּם גְּבוּר עֲלֵינוּ
חֲסִדוֹ, לָכֵן בְּכַל לֵב וּבְכַל נַפֶּשׁ וּבְכַל מְאוּדוֹ, נִמְלִיכּוּ
וּנְיַחְדּוּ. שֶׁהַשְּׁלוֹם שֶׁלּוֹ יֵשִׁים עֲלֵינוּ בְּרָכָה וְשְׁלוֹם,
כּוֹשֵׁמֵאֵל וּמִיָּמִין עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם. הִרְחֵמֵן הוּא יִבְרַךְ
אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם, וְיִזְכְּנוּ לְרֵאוֹת פְּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹם, פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל
גְּבוּר אָבִי עַד עַתָּה שְׁלוֹם:

כִּי אֲשַׁמְרָה שֹׁבֵת אֶל יִשְׁרָאֵל. אֵת הַיָּהּ לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינֵי: אָמֵן מִצָּד חֲמֵץ עֲשׂוֹחַ
דְּרָכִים. גַּם מְלַדְבֵּר בּוֹ דְּרָבִי צְרָכִים. הִכְרִי סְחוּרָה אַף דְּרָבִי מְלָכִים. אֲהַנֵּה בְּתוֹרַת אֵל
וְתַרְכֵּמִי: אֵת הַיָּהּ בּוֹ אֲמַצָּא תְּמִיד נֹפֶשׁ לְנַפְשִׁי. הִנֵּה לְרוּחַ רֵאשׁוֹן נִתֵּן קְרוֹשִׁי. מִפֶּת בְּתַת
לְחֵם מִשְׁנֵה בְּשִׁשִׁי. כִּבְהַ בְּכָל שִׁשִׁי וּכְפִיל מִזֵּי: אֵת הַיָּהּ רְשׁוֹם בְּרַת הָאֵל חוֹק אֵל סְנַנְיוֹ. בּוֹ
לְעוֹדוֹ לְחֵם פְּנִים בְּפָנָיו. עַל כֵּן לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ עַל פִּי נְבוּנָיו. אָמֵן לְבַד מִיּוֹם כְּפֹר עוֹנֵי: אֵת הַיָּהּ
הוּא יוֹם מְבַבֵּר הוּא יוֹם תְּעִנּוּגִים. לְחֵם וַיֵּן טוֹב בְּשָׂר וּדְנִים. הַמִּתְאַבְּלִים בּוֹ אַחֲרֵי נְסוּנִים. כִּי
יוֹם שְׁלֵמֹת הוּא וְתַשְׁמֵנִי: אֵת הַיָּהּ מְחַל מְלָאכָה בּוֹ סוּפֹ לְדַבְּרִית. עַל כֵּן אֲכַבֵּם בּוֹ לְבִי
בְּבִרְיִת. וְאֲתַפְּלֵה אֵל אֵל עַרְבִית וְשִׁבְרִית. מוֹסַף וְגַם מְנַחֵה הוּא יַעֲנֵנִי: אֵת הַיָּהּ

יוֹם שֹׁבֵתוֹן אֵין לְשִׁבּוֹת. וְקָרוּ בְרִים הַנִּיחֵם. יוֹנֵה מְצַאֵת בּוֹ מְנוּחָה. וְשֵׁם יוֹנָה יִנְעִי
כֵּן: הַיּוֹם נִבְבֵּד לְבִי אֲמוּנִים. זְהִירִים לְשִׁמְרוֹ אֲבוֹת וּבָנִים. חֲקוּק בְּשִׁנֵּי לְחוֹת אֲבָנִים.
בְּרוּב אֲוִנִים וְאִמִּיץ כֵּחַ: יוֹנֵה וְכָאוּ כֻלָּם בְּבִרְיִת יְהוָה. נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אֲמָרוֹ כְּאֲתֵר. וּפְתַח
תְּעַנּוּ יוֹהֵה אֲתֵר. בְּרוּךְ הַנּוֹתֵן לְעוֹלָמֵךְ פְּתִייוֹהֵי דְבַר בְּקָדְשׁוֹ בְּהַר הַמִּזְבֵּחַ. יוֹם הַשְּׁבִיעִי זְכוּר וְשִׁמּוֹר.
וְכַל פְּקִידוֹ יְחַד לְגִמּוֹר. חֲזוּק סְתִמִּים וְאִמִּץ כֵּחַ: יוֹנֵה הַעֵם אֲשֶׁר נַעֲבָאן מַעֲהָ. וְזְכוּר לְפָקִידוֹ
קְרִית וְשִׁבּוּעָה. לְכַל יַעֲבֵר כִּם מְקַרָּה רַעֲהָ. כֹּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ עַל בֵּי נַחַ: יוֹנֵה

בְּרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר נִתֵּן מְנוּחָה. לְנַפְשֵׁנוּ פְּדִיּוֹם מִשְׂאֵת וְאֲנַחָה. וְהוּא
יִדְרוֹשׁ לְצִיּוֹן עִיר הַנְּדַחָה: עַד אָנֹה תוֹגִיּוֹן נַפְשׁ נְאֻנַּחָה: הַשּׁוֹמֵר שֹׁבֵת הַבֵּן
עִם הַבֵּת. לְאֵל יִרְצוּ בְּמִנְחָה עַל־מַחֲבַת: רוֹכֵב בְּעֲרֹבוֹת מְלָךְ עוֹלָמִים. אֶת
עַמּוֹ לְשֹׁבוֹת אֲזַן בְּנַעֲמִים. בְּמִאֲכָלֵי עֵרְבוֹת. בְּמִינֵי מִטְעָפִים. בְּמִלְבוּשֵׁי
כְבוֹד. וְזָבַח מִשְׁפָּחָה. הַשְּׂוִי: וְאֲשֶׁרֵי כְּלִיחֻכָּה. לְתַשְׁלֹמֵי כְּפָר. מֵאֵת כְּלִי־סוּכָה.
שׁוֹכֵן בְּעֲרֵפֶל. נִחְלָה לוֹ יוֹפֵה. בְּהַר וּבְשִׁפְלָה. נִחְלָה וּמִנְחָה. בְּשִׁמְשׁ לוֹ זֶרְחָה.
הַשְּׂוִי: כְּדִ-שׁוֹמֵר שֹׁבֵת כְּפֶת מְחִלּוֹ. הֵן הַכֶּשֶׁר חֲבַת קֹדֶשׁ גּוֹרְלוֹ. וְאִם יִצָּא
חוּבַת הַיּוֹם אֲשֶׁרֵי לוֹ. אֵד אֵל אֲדוֹן מְחִלּוֹ. מִנְחָה. הוּא שְׁלוּחָה. הַשְּׂוִי: חֲמִידַת
הַיָּמִים. קָרָאוּ אֵלֵי צוּר. וְאֲשֶׁרֵי לְתַמִּימִים. אִם יְהִיָּה נְצוּר. בְּתַר הַלּוּמִים. עַל
רֵאשִׁים יִצוּר. צוּר הַעוֹלָמִים. רוּחַ כִּם נַחָה. הַשְּׂוִי: זְכוּר אֶת־יוֹם הַשֹּׁבֵת לְקִדְשׁוֹ.
קָרְנוּ כִּי נִבְהָה גִזֵּר עַל־רֵאשׁוֹ. עַל־כֵּן יִתֵּן הָאֲדָם לְנַפְשׁוֹ. עֲנֵג וְגַם שְׁמַחָה.
בְּהֵם לְמִשְׁחָה. הַשְּׂוִי: קֹדֶשׁ הוּא לְכֵם שֹׁבֵת הַמִּלְכָּה. אֶל־תוֹךְ בְּתִיכֶם. דְּהַנִּיחֵ
בְּרָכָה. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא־תַעֲשׂוּ מְלָאכָה. בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם. עֲבַד וְגַם
שְׁפָחָה: הַשּׁוֹמֵר שֹׁבֵת הַבֵּן עִם הַבֵּת. לְאֵל יִרְצוּ בְּמִנְחָה עַל־מַחֲבַת:

סעודה שלישית

הַרְרֹר יִקְרָא לְבֵן עִם בַּת. וַיִּנְצְרֶכֶם כְּמוֹ בַּבַּת. נְעִים
 שְׂמֵכֶם וְלֹא יִשְׁבַּת. שִׁבּוּ וְנוּחוּ בַּיּוֹם שַׁבָּת:
 הַרְוֵשׁ נוּי וְאוֹלָמִי. וְאוֹת יִשַׁע עֲשֵׂה עִמִּי. נִמְעַ שׁוֹרֵק
 בְּתוֹךְ כְּרָמִי. שְׁעֵה שְׁוֹעַת בְּנֵי עַמִּי: הַרְוֵךְ פּוֹרֵה בְּתוֹךְ
 בְּצִרָה. וְגַם כְּבֵל אֲשֶׁר נִבְרָה. נְתוּץ צָרִי בְּאֶף וְעִבְרָה.
 שְׁמַע קוֹלִי בַּיּוֹם אֶקְרָא: אֱלֹהִים יְתֵן בְּמִדְבַר הַר.
 הַדָּם שֹׁטֵה בְרוּשׁ תְּדַהֵר. וְלִמְזֵהִיר וְלִנְזֹהֵר. שְׁלוּמִים
 יְתֵן כְּמִי נְהַר: הַדּוֹךְ קָמִי אֵל קִנְיָא. כְּמוֹג לִבָּב וּבְכֻמְנָה.
 וְנִרְחִיב פֶּה וְנִמְלֵאנָה. לְשׁוֹנְנוּ לֶךְ רִנָּה: הִיעָה חֲכֻמָּה
 לְנַפְשֶׁךְ. וְהִיא כֶּתֶר לְרֹאשְׁךָ. נִצּוֹר מִצְּוֹת קְדוֹשֶׁךְ.
 שְׁמֹר שַׁבַּת קְדוֹשֶׁךְ:

שַׁבַּת הַיּוֹם לֵי. מְאֹד צִהְלוּ בְּרִנּוֹנִי. וְגַם הִרְבּוּ מְעַדְנֵי.
 אוֹתוֹ לְשֹׁמֵר מִמִּצְוֹת יי. שַׁבַּת הַיּוֹם לֵי: מְעַבֹּר דְּרָךְ
 וְגִבּוֹלִים. מַעֲשׂוֹת הַיּוֹם פְּעֻלִים. לְאֹכֹל וְלִשְׁתּוֹת בְּהַלּוּלִים זֹת
 הַיּוֹם עֲשֵׂה יי. שַׁבַּת הַיּוֹם לֵי: וְאַם תִּשְׁמְרֵנוּ. יֵה יִנְצְרֶךְ בְּכַבַּת.
 אֶתָּה וּבְנֶךָ וְגַם הַבַּת. וְקִרְאָתָּ עֹנֵג לְשַׁבַּת. אִז תִּתְעַנֵּג עַל
 יי. שַׁבַּת הַיּוֹם לֵי: אֹכֹל מִשְׁמָנִים וּמְעַדְנִים. וּמִטְעָמִים הַרְבֵּה
 מִיָּנִים. אֲגוּזֵי פֶרֶךְ וְרִטּוֹנִים. וְאֶכְלָתָּ וְשִׁבְעָתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת
 יי. שַׁבַּת הַיּוֹם לֵי: לְעֶרְוֶךָ בְּשִׁלְחֹן לֶחֶם חֲמוּדוֹת. לְעֲשׂוֹת מִיּוֹם
 שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. אֶת הַשֶּׁם הַנִּכְבָּד לְבָרֶךְ וּלְחַדּוֹת. שְׁקִדוֹ
 וְשִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ בְנֵי. שַׁבַּת הַיּוֹם לֵי:

יּוֹם זֶה מְכַבֵּד מִכָּל יָמִים, כִּי בּו שַׁבַּת צוּר עוֹלָמִים.
 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶתְךָ, וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 לֹא־תֵיךְ, שַׁבַּת לֹא תַעֲשֶׂה בּו מְלֶאכֶה, כִּי כָל עֲשֵׂה
 שֵׁשֶׁת יָמִים. יוֹם זֶה: רֵאשׁוֹן הוּא לְמִקְרָאֵי קוֹדֶשׁ, יוֹם
 שַׁבְּתוֹן יוֹם שַׁבַּת קוֹדֶשׁ, עַל כֵּן כָּל אִישׁ בְּיָנוּ יִקְדֵשׁ,
 עַל שְׁתֵּי לֶחֶם יִבְצְעוּ תְּמִימִים. יוֹם זֶה: אֹכֹל מִשְׁמָנִים

סעודה שלישית

שְׁתֵּה מִמַּתְקִים, כִּי אַל יִתֵּן לְכֹל בּוֹ דְבָקִים, בְּגֵד
 לְלִבּוֹשׁ לֶחֶם חֲקִים, בְּשֵׁר וְדָגִים וְכֹל מִטְּעָמִים. יוֹם זֶה:
 לֹא תַחֲסֹר כֹּל בּוֹ וְאֹכֵלֶת וְשֹׁבֵעֶת, וּבִרְכַת אֶת יי
 אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּת, כִּי בִרְכֶךָ מִכֹּל הַעֲמִים. יוֹם זֶה:
 הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹדוֹ, וְגַם הָאָרֶץ מְלֹאָה חֶסֶדוֹ,
 רְאוּ כִּי כָל אֱלֹהֵי עֲשֵׂתָה יָדוּ, כִּי הוּא הַצּוֹר פְּעֻלוֹ
 תָּמִים. יוֹם זֶה:

הַלְלוּיָהּ, אֲשֶׁרֵי אִישׁ יֵרָא אֶת יי,
 בְּמִצּוֹתָיו חֲפִץ מְאֹד: גְּבוּר
 בְּאָרֶץ יִהְיֶה זִרְעוֹ, דוֹר יִשְׂרָאֵל וּבִדְרֹךְ:
 הַזֶּה וְעֵשֶׂר בְּבֵיתוֹ, וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת
 לְעַד: זֶרַח בַּחֲשֵׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל, חֲנוּן
 וְרַחֲמוֹם וְצַדִּיק: מוֹב אִישׁ חֲנוּן וּמְלִיָּה,
 וְכֹלֵךְ דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט: כִּי לְעוֹלָם לֹא
 יִמוּט, לְזִכָּר עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק: מִשְׁמוּעָה
 רְעָה לֹא יִרָא, נִכּוֹן לְבוֹ בְּפֶתַח בְּנֵי:
 סְמוּךְ לְבוֹ לֹא יִרָא, עַד אֲשֶׁר יֵרָאֶה
 בְּצַדָיו: פֶּזֶר נֶתַן לְאֲבוֹנִים, צִדְקָתוֹ
 עוֹמֶדֶת לְעַד, בְּרִנּוֹ תְרוּם בְּכֹבוֹד:
 רִשְׁעֵי יֵרָאֶה וּבְעֵס, שְׁנוֹי יִחְרוֹק וְנָכַס,
 תְּפֹאֶת רִשְׁעִים תֵּאֱכָד:

אוֹדֶה יי בְּכֹל לְבָב, בְּסוֹד
 יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה: גְּלוּלִים מַעֲשֵׂי
 יי, דְרוֹשִׁים לְכֹף חֲפְצֵיהֶם: הוֹד וְהוֹדָר
 פְּעֻלוֹ, וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד: זִכָּר עֲשֵׂה
 לְנַפְלְאוֹתָיו, חֲנוּן וְרַחֲמוֹם יי: מִרְףֵי גִתּוֹ
 לְיִרְאִיו, יִזְכּוֹד לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כֹּחַ
 מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ, לְתֵת לָהֶם נַחֲלֹת
 גוֹיִם: מַעֲשֵׂי יָדָיו אֲמֵת וּמִשְׁפָּט,
 נִאֲמָנִים כֹּל פְּקוּדָיו: סְמוּכִים לְעַד
 לְעוֹלָם, עֲשׂוּיִם בְּאֲמֵת וְיִשֶׁר: פְּרוֹת
 שְׁלַח לְעַמּוֹ, צֹהַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ,
 קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: רְאֵשִׁית חֲכָמָה
 יֵרָאֵת יי, שֹׁכֵל מוֹב לְכֹף עֲשִׂיהֶם,
 תְּהַלְתּוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד:

קַח א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרֵי כָל יֵרָא יי הַהַלֵּךְ:
 בְּדַרְכָיו: בִּיגִיעַ כַּפִּיךָ כִּי תֹאכֵל אֲשֶׁרֵיךָ וּטוֹב
 לָךְ: ג אֲשֶׁתֶךָ כַּגִּפֶן. פְּרִיָה בִירְכַתִּי בֵיתֶךָ בְּנִיךָ
 כַּשְׂתֵּלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנֶךָ: י הִנֵּה כִּי כֵן יִבְרַךְ:
 גְּבֹר יֵרָא יי: ה יְבָרְכֶךָ יי מִצִּיּוֹן וְרֵאֶה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלָּם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: י וְרֵאֶה בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם
 עַל יִשְׂרָאֵל:

סעודה שלישית

קלג א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נָּעִים
שֶׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד : ב כְּשֶׁמֶן הַטוֹב עַל
הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזָּקֵן זָקֵן אֲהַרֵן שִׁירֵד עַל פִּי
מִדוֹתָיו : ג כָּטַל חֶרְמוֹן שִׁירֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי
שָׁם צִוָּה יי אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם :

י דִּיד נִפְשׁ אָב הִרְחֵמֵן . מְשׁוֹךְ עֲבָדְךָ אֶל רְצוֹנְךָ . יְרוּץ
עֲבָדְךָ כְּמוֹ אֵיל . יִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוֹל הַדָּרָךְ . יִעַרְב לוֹ
יְדִירוֹתֶךָ . מִנְּפֶת צוּף וְכָל טַעַם :

ה דוֹר נָאֵה זֵו הָעוֹלָם . נִפְשֵׁי חוֹלַת אֲהַבְתֶּךָ . אָנָּה אֵל
נָא רַפָּא נָא לָהּ . בְּהִרְאוֹת לָהּ נָעַם זֵיוֶךָ . אֵז תִּתְחַזַּק
וְתִתְרַפָּא . וְהִיתָה לָהּ שְׂמֵחַת עוֹלָם :

ו זֵיךְ יִהְיֶה נָא רַחֲמֶיךָ . וְחִוְסָה נָא עַל בֵּן אֲהוּבֶךָ . כִּי
זֶה כְּמָה נִכְסוּף נִכְסַפְתִּי לְרֵאוֹת בְּתַפְאֶרֶת עֲזֶךָ . אֲדָה
חֲמֻדָה לְבִי וְחִוְסָה נָא וְאַל תִּתְעַלֵּם :

ה גִּלָּה נָא וּפְרוּס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סִבְת שְׁלוֹמֶךָ . תֵּאִיר
אֶרֶץ מִכְבוֹדֶךָ . נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בְךָ . מִהֵר אֲהוּב כִּי
בָּא מוֹעֵד וְחַנְּנוּ כִּימֵי עוֹלָם :

סגולה על כמה וכמה דברים הנצרכין לאדם, כמו פרנסה וכדומה, או על כמה הרפתקאות, לומר כל תהלים מרישא לסיפא בלי שום הפסק אפ"י שלא לומר יהי רצון בין ספר לספר רק אחר גמר כל התהלים (בשם הרכ הצדיק הקדוש מוהר"ר פנתס מקאריץ זצוק"ל):
(*) ובספר אנרא דפרקא אות שמי"ח כתב ג"כ, קבלתי להסתיק הרגים והנבורות, לנמור כל ספר תהלים, גרמו בסמוק מי יסלל נבורות יי, ניסלל, מלשון סלילות, מלשון סולל וזרקו. ולפי זה, הפירוש הוא, מי שרצה לכתוש ולסולל הנבורות, ישמיע כל ההלחן, היינו כל ספר תהלים, וכן הוא בספר חסד לאברהם בסדה"י להרשב"א ז"ל:

סעודה שלישית

א ל מספתך בשפירר חביון . תפלות . פי שומע אל
השכל הנעלם מכל רעיון . אביונים יי :

עלת העלות , מוכתר בכתר עריון , כתר יהנו לך יי :

ב ראשית תורתך תקדומה , ראשית חכמתך הסתומה .
מאין תמצא והיא נעלמה . לנצח על מלאכת בית יי :

ג ראשית חכמה יראת יי :
חובות הנגר נחלי אמונה . הנביאים . נצח והוד מהם

ד מים עמוקים ידלם איש תבונה . תוצאתיה חמשים נקראים . וכל בניך למודי יי :

ה אל הנדול עיני כל נגדך . סוד צדיק בשבעה נעלם .
אזת ברית הוא לעולם . מעין

ו רב חסד גדול על השמים . הנבונה צדיק יסוד עולם .
חסדך . אלהי אברתם זכור צדיק אתה יי :

ז לעבדך . חסדי יי אופיר תהלות יי :

ח מרומ נאדר בפת וגבורה . מוציא אורה מאין תמורה .
פחד יצחק משפטנו האירה . אתה גבור לעולם יי :

ט מי אל פמוך עושה גדולות . אביר יעקב נורא תהלות .
תפארת ישראל שומע

י אין בארתינו אין באדונינו אין במלכנו אין במושיענו מי בארתינו מי באדונינו מי במלכנו מי במושיענו . נודה

לארתינו נודה לאדונינו נודה למלכנו נודה למושיענו . ברוך ארתינו ברוך אדונינו ברוך מלכנו ברוך מושיענו .

יח זק מיוחד פאחד עשר ספירות . ומפריד אלופ לא יראה מאורות . ספיר גורתם יחד מאורות . תקרב רגתי לפניך יי :

יט אין בארתינו אין באדונינו אין במלכנו אין במושיענו מי בארתינו מי באדונינו מי במלכנו מי במושיענו . נודה לארתינו נודה לאדונינו נודה למלכנו נודה למושיענו . ברוך ארתינו ברוך אדונינו ברוך מלכנו ברוך מושיענו .

סעודה שלישית

- : אָתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ
- : בְּשָׂמִים וּבְאַרְצָךְ
- : גָּבוּר וְנִעְרָךְ
- : הוּא שָׁח וַיְהִי
- : זָכְרוּ לַנֶּצַח
- : טְהוֹר עֵינַיִם
- : כְּתוּרוֹ יְשׁוּעָה
- : מַעֲטָהוּ קִנְיָה
- : סִתְרוֹ יוֹשֵׁר
- : פְּעוֹלָתוֹ אִמָּת
- : קְרוֹב לְקוֹרְאָיו בְּאֵמֶת
- : שׁוֹכֵן שְׁחָקִים
- : הֵי זָקֵן וְנֹרָא וּמְרוֹם וְקָדוֹשׁ.

וַיֵּאמְרוּ כָּל לְעִבְדֶּךָ. וַיִּבְרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ. וַיִּגְדְּדוּ בְּאֵימֵי אֲדֹנָיֶךָ. וַיִּבְרְשׁוּ עַמִּים רַא
 יְדְעוּךָ. וַיְהַלְלֶיךָ כָּל אֶפְסֵי אֲרָץ. וַיֹּאמְרוּ תְּמִיד יִגְדַּל יְהוָה: וַיִּזְכְּרוּ לָךְ אֶת וּבְחִינֶיךָ
 וַיִּזְכְּרוּ אֶת עֲצֻבֶיךָ וַיִּזְכְּרוּ עִם בְּסִלְיֶיךָ. וַיִּטְוּ שִׁבְעִים אָחָד לְעִבְדֶּךָ. וַיִּבְרְאוּךָ עִם שְׂמֶשׁ
 מִבְּקִשֵׁי פְּנֶיךָ. וַגְּבוּרָה בַּח מַלְכוּתֶךָ. וַיִּלְמְדוּ תוֹעִים בִּינָה. וַיִּמְלְלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ. וַיִּנְשְׂאוּךָ
 מִתַּנְשֵׂא לְכָל תְּרַאשׁ. וַיִּסְלְדוּ בַחֲלִילָה פְּנֶיךָ. וַיַּעֲטְרוּךָ וַר תִּפְאָרְתָּ: וַיַּפְצְחוּ תְּהִים רַגְנָה.
 וַיִּצְהָלוּ אֵימִים בְּמַלְכֶךָ. וַיִּקְבְּלוּ עוֹל מַלְכוּתֶךָ עֲלֵיהֶם. וַיְרוּמְמוּךָ בְּקִבְלָךְ עִם. וַיִּשְׁמְעוּ
 רְחֻקִים וַיִּבְאוּ. וַיִּתְנוּ לָךְ בְּתֵר מְלוּכָה:

רברוי דינים של שבת
 היים
 היתרון לשבת לאחוז מנחת השקיה למנוח עבד' (ל) וזה לשון הספר מוגת חסידים
 ויהי' נזכר שאל לדבר כל השבת חפילו דברים הריוכים אלא בלשון הקודש אם לא
 שמתרש איזה דבר תורה לעם שאין מבטנים ופה אלא בלשונם. ויחדש חידושים
 בתורה בשבת כדי שיעטרו לחבו בעולם העליון. ולא ישיח שחה בעינה בשום
 לשון עכ"ל: (ה) ללמוד מכל זה דלרין עכ"ל למעט דבינור שבת בכל מה דלפטר.
 וממילא ישאר לו פנאי ללמוד תורה. ולהתפלל בתחיות. ולזרו עלמו דלפטר.
 ולהבנת העס ויתברך בכל היכולת: (ו) ויזהר ללמוד הלכות שבת בש"ע או בפרוסקים
 אחרונים, כי אי אפשר למנוח שבת כהלכתו. אלא אם כן יהיה בקי בהלכות שבת
 כמו שיראה בחוס האחר שילמוד: (ז) וכחז כספר דרך עקודין טומן ל"ב דמחויב
 האדם ללמוד הלכות שבת ולהיות בקי בהם. כי בקל יוכל האדם לנזח ח"ו לנדי
 חילול שבת מבלי התכוון. ולא ידע ואשם וגשאו עונו ח"ו. על כן לרין להתמיד
 בלימוד הלכות אלו עכ"ל:

סְגוּלָּה לְהַתְעַשֵּׂר, לְכַרֵךְ בְּרַכַּת הַמּוֹזֵן בְּקוֹל וּשְׂמַחָה. וְרַמְזוּ לָזֶה (מִמְשַׁלֵּי י"י) בְּרַכַּת
 ה', הֵינּוּ בְּרַכַּת הַמּוֹזֵן אֲשֶׁר הוּא מְדַאֲוֵרִיתָא. הִיא תַעֲשִׂיר, אֲךָ וְלֹא
 יוֹסֵף עֲצַב עַמָּה (מֵהַרְבַּ הַקְדוּשׁ חִידָא וְצוּקִיל בְּפִירוּשׁוֹ עַל הַזוּהַר פ' וַיִּקְהַל
 הַנְּקָרָא נִיצוּצֵי אֹורוֹת):

קודם ברכת המזון של כל סעודות שבת ישול ידיו במים אחרונים. ויאמר זה:
 יְדֵי אִמְתִּי אֲנָא. לְגַבֵּי חַד מְנָא. לְסַמְרָא חוֹרִינָא. דְלִית בָּהּ מִמְשָׂא. אֲזַמְן
 בְּתַלְתָּא. בְּכַפָּא דְבְּרַכְתָּא. לְעֵלִית עֲלֵתָא. עֲתִיקָא קְדִישָׁא:

סדר ברכת המזון

חיד אינו אומר בָּרוּךְ הוּא זְכוּר שְׁמוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 הָעוֹלָם, הַיּוֹן אֶת הָעוֹלָם
 כֻּלּוֹ, בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים,
 הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי
 לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל,
 תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ, וְאֵל יַחֲסֵר
 לָנוּ מְזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד. בְּעֲבוּר שְׁמוֹ
 הַגָּדוֹל, כִּי הוּא אֵל זֶן וּמַפְרִיֵם
 לְכָל וּמַטִּיב לְכָל, וּמְכִין מְזוֹן לְכָל
 בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. כְּאֲמֹר:
 פּוֹתַח אֶת יָדְךָ, וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל חַי

רצון

ברכת המזון לנשואין

והסבך חזור:

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשְּׂמִיחָה בְּמַעֲוֵנוּ,
 וְשֶׁאֵכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ חַיֵּנוּ:

ואחר במרום ילמדו וכו' בברכת המזון מתחיל
 שהכל ברא לכבודו ואומר כל הברכות. ואח"כ
 נוסר ברכת המזון ואומר הרחמן הוא יובנו
 וכו' וסבך על הכוס:

ברכת המזון לברית מילה

אֵיִים, אֲבָרְכָה אֶת יי. נודה: בְּרִשׁוֹת
 מְרַגְן וּרְבִגְן וּרְבֹתִי, אֶפְתָּחָה בְּשִׁיר
 פִּי וּשְׁפָתִי, וְתֹאמְרֶנָּה עַצְמוֹתַי, בָּרוּךְ
 תְּפֹא בְּשֵׁם יי. נודה:

ברשות מרגן ורבגן ורבתי נברך וכו', ומברך
 ברכת המזון:

רְצוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יי, הוֹן אֶת הַכֹּל:

נוֹדָה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ, אֶרֶץ
 חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה, וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ, מִבֵּית עַבְדִּים, וְעַל בְּרִיתְךָ
 שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ, וְעַל חֻקְךָ
 שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים חַן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ, וְעַל אֲכִילַת
 מִזוֹן שְׂאֵתָה זֶן וּמִפְרִנִּים אוֹתָנוּ תָּמִיד, בְּכָל יוֹם וּבְכָל
 עֵת וּבְכָל שָׁעָה:

(*) בחנוכה ובפורים יאמר כאן על הנסים ואם שכח אוי כשמיני להרחמן הוא יזכנו יאמר הרחמן היא יעשה לנו נסים כמי שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה (בימי וכו'):

בחנוכה ובפורים אומרים זה (*):

וְעַל הַנְּסִים, וְעַל הַפְּרָקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת,
 וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּפְלְאוֹת, וְעַל
 הַנִּחְמוֹת, וְעַל הַמַּלְחָמוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ לְאֲבוֹתֵינוּ,
 בְּיָמִים הָהֵם בְּזֶמַן הַזֶּה:

פּוּרִים

חֲנוּכָה

בְּיָמֵי מַרְדֳּכָי וְאַסְתֵּר, בְּשׁוֹשַׁן
 הַבִּירָה כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם
 הַמֶּלֶךְ הַרְשָׁע, בְּקִשׁ לְחַשְׁמֵד
 לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד, אֶת כָּל הַיְהוּדִים
 מִנְּעַר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים בָּיוֹם
 אֶחָד, בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
 שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אָדָר,
 וּשְׁלָלִים לָבוֹז, וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ
 הַרְבִּים, הִפְרַת אֶת עֲצָתוֹ,
 וְקַלְקַלְתָּ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ וְהִשְׁבֹּתָ
 לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרִאשׁוֹ, וְחָלוּ אוֹתוֹ
 וְאַתָּה בְּנִי עַל הָעֵץ: (וְעָשִׂיתָ

בְּיָמֵי מַתְתִּיהוּ בֶן יוֹחָנָן
 כִּהֵן גְּדוֹל, חֲשֵׁמוֹנָאִי
 וּבְנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן
 הַרְשָׁעָה עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל
 לְהַשְׁבִּיחַם תּוֹרַתְךָ,
 וּלְהַעֲבִירָם מִחֲקֵי רְצוֹנְךָ,
 וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם,
 רַבַּת אֶת רִיבָם, דָּגַתְתָּ אֶת
 דִּינָם, נִקְמַתְתָּ אֶת נִקְמָתָם,
 מִסַּרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד תַּלְשִׁים,

וְעַל הַכֶּלֶךְ יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ,
 וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ, יתְבַרַךְ שְׁמֶךָ בְּכֹל
 חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּכְתוּב, וְאֵכֵלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ,
 וּבִרְכַת אֵת יי אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
 נָתַן לָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יי, עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן:

רַחֵם נָא יי אֱלֹהֵינוּ, עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
 עִירְךָ, וְעַל צִיּוֹן מְשׁוֹכֵן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מַלְכוּת בֵּית
 הַדָּוָד מְשִׁיחֶךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ
 עָלָיו. אֱלֹהֵינוּ, אֲבִינוּ, רַעְנוּ, זִוְנֵנוּ, פְּרַנְסֵנוּ, וּכְלֹכְלָנוּ,
 וְהַרְוִיחֵנוּ, וְהַרְוַח לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מִתְּהַרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ,
 וְנָא, אַל תִּצְרִיכֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, לֹא לַיָּדַי מִתְּנַת בֶּשֶׂר וָדָם,
 וְלֹא לַיָּדַי הַלְוָאתֶם. כִּי אִם לַיָּדֶךָ הַמְּלָאָה, הַפְּתוּחָה,
 הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחֵבָה, שֶׁלֹּא גִבּוּשׁ וְלֹא נִפְלֵם לְעוֹלָם וָעֶד:
 דְּשַׁבַּת רְצִיָּה וְחַלְצֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
 הַשָּׁבַת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ

הוא

לחנוכה

לפרים

עִמָּהֶם גַּם וּפְלֵא וְנֹדָה לְשִׁמְךָ	} וְרַב בָּיִם	} בְּיַד מַעֲפִיִּים,
הַגָּדוֹל סְלָה):		
וְרַשְׁעִים בְּיַד צְדִיקִים,	וְזוּדִים בְּיַד	עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ,
וְלָךְ עֲשִׂיתָ שֵׁם גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ,	וְלַעֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל	
עֲשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן בְּהַיּוֹם הַזֶּה,	וְאַחַר כֵּן	
בָּאוּ בְּנֵיךָ לְדַבֵּר בֵּיתְךָ,	וּפָנּוּ אֶת הַיְכָלְךָ,	וּמָהְרוּ אֶת
מִקְדָּשְׁךָ,	וְהִדְלִיקוּ גִרּוֹת,	בְּתַצְרוֹת קִדְשֶׁךָ, וּקְבָעוּ
שְׂמוֹנֵת יְמֵי תְּנַבְּהָ אֱלֹו,	לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל	לְשִׁמְךָ

הַגָּדוֹל:

סדר ברכת המזון

הוא לפניה, לשבת בו ולנוח בו באהבה פמצות רצונה.
 וברצונה הניח לנו יי אלהינו, שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום
 מנוחתנו. והראנו יי אלהינו בנחמת ציון עירך, ובבנין ירושלים
 עיר קדשך, כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות:

כראש חודש ויום טוב וחול המועד וראש השנה אומרים כאן יעלה ויבא (*):

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו.
ברוך אתה יי בונה ברחמי ירושלים.
אמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, האל אבינו,
 מלכנו, אדירנו בוראנו, גואלנו, יוצרנו,
 קדושנו קדוש יעקב, רוענו רועה ישראל. המלך
 הטוב, והמטיב לכל, שבכל יום ויום הוא המטיב, הוא
 מטיב, הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו, הוא גומלנו, הוא
 יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרחמי הנהיגה והצלחה
 ברכה וישועה, נחמה, פרנסה וכלכלה, ורחמים,
 וחסים ושלום, וכל טוב, ומכל טוב לעולם אל יחסרנו:
 הרחמן, הוא ימלוך עלינו לעולם ועד. הרחמן, הוא

והברך

(*) כראש חודש ויום טוב וחול המועד וראש השנה אומרים זה:

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא ויגיע, ויראה וירצה וישמע, ויפקד
 ויזכר וזכרוננו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון משיח בן דוד
 עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך,
 לפליטה לטובה, לחן ולחסד ולרחמים, לחיים ולשלום, ביום

לראש חודש	לפסח	לשכונות	לסוכות
ראש החדש	חג המצות	חג השבועות	חג הסוכות

לשמיני עצרת ולשמחת תורה	לראש השנה	לילדים האוכלים ביום כפור, יאמרו
השמיני חג העצרת	הזכרון	הכפורים

הזה. זכרנו יי אלהיך בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו
 לחיים טובים, ובדבר ישועה ורחמים, חס וחסנו, ורחם עלינו ותשיענו, כי
 אליך עינינו, כי אל מלך מנוח ורחום אתה:

יִתְבָּרַךְ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. הַרְחֵמֵן, הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר
דוֹרִים, וַיִּתְפָּאֵר בְּנוֹ לְעַד וּלְנֵצַח נְצֻחִים, וַיִּתְהַדָּר בְּנוֹ
לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. הַרְחֵמֵן, הוּא יִפְרֹנְסֵנוּ בְּכְבוֹד.
הַרְחֵמֵן, הוּא יִשְׁבּוֹר עֲלֵנוּ מֵעַל צוּאֵרֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ
קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ. הַרְחֵמֵן, הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה
מֵרְפָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן זֶה שְׂאֵכְלֵנוּ עֲלֵיו. הַרְחֵמֵן,
הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב, וַיִּבְשָׁר
לָנוּ בְּשׂוֹרֹת מְזֻבֹּת יְשׁוּעוֹת וְנִחְמוֹת. בָּנִים שְׂסוּמִכִּים עַל
שְׁלַחַן הַטְּרִיחִים יֹאמְרוּ. הַרְחֵמֵן, הוּא יְבָרֶךְ אֶת (אָבִי מוֹרִי)
בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה, וְאֶת (אָמִי מוֹרְתִי) בְּעַלֵּת הַבַּיִת הַזֶּה,
וְאִם הוּא סְמוּךְ עַל שְׁלַחַן עֲצוּמוֹ יֹאמֵר. (הַרְחֵמֵן, הוּא יְבָרֶךְ אוֹתִי וְאָבִי וְאִמִּי)
וְאֶשְׁתִּי וְזַרְעִי וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לִי). כִּשְׁהוּא מֵסֵב עַל שְׁלַחַן אַחֵרִים יֹאמֵר: (הַרְחֵמֵן
הוּא יְבָרֶךְ אֶת הַרֵב בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה, וְאֶת אִשְׁתּוֹ בְּעַלֵּת הַבַּיִת הַזֶּה). אוֹתָם
וְאֶת בָּיִתָם וְאֶת זַרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם אוֹתָנוּ וְאֶת
כָּל אֲשֶׁר לָנוּ, כְּמוֹ שְׁנֵת פְּרֻכּוֹ אֲבוֹתֵינוּ, אֲבָרְהָם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב: בְּכָל, מִכָּל, כָּל. כֵּן יְבָרֶךְ אוֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד.
בְּבָרְכָה שְׁלֵמָה, וְנֹאמֵר אָמֵן:

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ זְכוּת, שְׁתֵּהֵא
לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם, וְנִשָּׂא בְּרָכָה
מֵאֵת יְיָ וְצַדִּיקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ, וְנִמְצָא חַן וְשִׂכָר
טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם*):

הַרְחֵמֵן

כל אדם יהי' לו זה הכתב (שבסמוך) בתוך סידור שלו או על הכותל בשעת
התפלה, וכן יאמר בשעה שמתחיל להתפלל:
רבש"ע גלוי וידוע לפניך שאני בשר ודם ואין בי כח לכוין כוונת אמן
כראוי, לכן יה"ר מלפניך שתהא עולה כוונת אמן שלי עם כוונת אמן מאותם
השרידים היודעים לכוין כוונת אמן כראוי, ויאמר וידוי אשמנו בכל יום, ויבכה
בדמעות על אותן אמונים שלא ענה ע"כ: (אור צדיקים תיקון התפלה או' נב)

סדר ברכת המזון

ישבת תְּרַחֵמֵן, הוא יִנְחִילֵנוּ יום שְׁכָלוּ שֶׁבֶת וּמְנוּחַת לַחַיֵּי הָעוֹלָמִים:
זֵרֵחַ תְּרַחֵמֵן, הוא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה:
דְּיוֹם טוֹב תְּרַחֵמֵן, הוא יִנְחִילֵנוּ יום שְׁכָלוּ טוֹב:
זֵרֵחַ תְּרַחֵמֵן, הוא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה:
לְסוּכוֹת תְּרַחֵמֵן, הוא יִקַּים לָנוּ אֶת סֵבֶת דָּוִד הַגּוֹפְלֵת:

תְּרַחֵמֵן, הוא יִזְכֵּנוּ לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.
בְּחַל מְגִדוֹר (בשבת וביו"ט ובחול"מ ובר"ח אומר
מְגִדוֹר) יִשׁוּעוֹת מַלְכוּ, וְעֵשָׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדָוִד
וּלְזֵרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֵשָׂה שְׁלוֹם בְּמַרוֹמָיו, הוא יַעֲשֶׂה
שְׁלוֹם, עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשָׁיו, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִיּוֹתֵי רָשׁוּ
וְרָעִבוּ, וְדוֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב,
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: פּוֹתַח אֶת יְדָךְ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן:
בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּיְיָ, וְהָיָה יְיָ מִבְּטַחוֹ: נֶעֱרַר הַיְיָתִי גַם
זְקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעֱוֵב, וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לָחֵם: יְיָ עֲזוֹ לְעַמּוֹ
יִתֵּן, יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

ואחר ברכת המזון יאמר זה:

**אֲשֶׁלִּימוּ סְעוּדְתָא דָּא, דְּמֵהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא, דְּזֵרְעָא קְדִישָׁא
דִּישְׂרָאֵל:**

תוכחת שמות חיים

ומלבד כמה מעלות טובות ומועליות שמצינו במי שנוהר שלא לדבר בבית הכנסת
שיחה בטלה בחיים חייתו, שיראה זרע ויאריך ימים, וחפץ ה' בידו יצלח ולא ימות
לשחת, ולא יחסר לחמו כדברי רז"ל והמפרשים וכמ"ל, עוד בה כי לאחר מותו
תנוח נפשו פקבר לשכון לבטח ואינם נרקבים גופו ועצמותיו.

1. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל בְּרָא לְכַבּוּדוֹ:
2. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר הָאָדָם:
3. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יוֹצֵר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. בְּצֶלֶם דְּמוּת תְּבַנְיָתוֹ. וְהִתְקִין לוֹ מַמְנוֹ בְּנֵין עַד־יָעַר. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הָאָדָם:
4. שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ וְתַגֵּל הָעֵקְרָה. בְּקַבּוּץ בְּנֵיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׂמְחָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבִנְיָהּ:
5. שִׂמַּח תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֲהוּבִים. בְּשִׂמְחָה יִצִּירָה בְּנֵי עַרְן מְקָרָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ חֵתָן וְכֹלָהּ:
6. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּרָא שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה. חֵתָן וְכֹלָהּ. גִּילָה רָנָה. דִּיצָה וְחִדְנָה. אֶהְבָּה וְאֶחָנָה. וְשָׁלוֹם וְרַעוּת. מִהֲרָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלַיִם. קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה. קוֹל חֵתָן וְקוֹל כֹּלָהּ. קוֹל מִצְהָלוֹת חֲתָנִים מְחַפְתָּם וּנְעָרִים מְמַשְׁתָּה נְגִינָתָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ חֵתָן עִם הַכֹּלָה:
7. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

מעט

שיחה מתחלת התפילה עד סופה, ואין מעצור מה להושיע בין רב למעט.

זכות הרבנים אם מעוררים כדבטי

(יא) והרב של הבית המדרש ישים אל לבו גדל הזכות שאנה' ליוד להנהיג בית המדרש שהוא מקום חפלה (תורה, וכידו לעורר הרבים לקיים מצוות הש"כים בבית המדרש כמו בשול שיחה בעת התפילה וצניח אמן והא שמה רבא בעונתה וזכות זה עומדת לו לעד כי האבות ימשיכו ודקם לדורותיהם אחריהם, וכל הזכין עליה זה עד סוף כל הדורות הכל נמנה לזכותו, כמבאר בחובות הלכות בכת זכותו של המונה רבים, ע"ו שם.

(יב) ולכד מקל זה זכותו גדול מאד כמבאר בדברי חז"ל ובספר חסידים רמ"ק ושאר ספרי קדש כי מצנה הנונתת, אותם המחזיקים בו מקבלים שכר נגד כל העולם שאין מקימין אותו, ומתאי סעמא בא נח ואחריי אברקם וקבלו שכר עשרה דורות שלפניהם, וכן מצינו בבבא בתרא פרק יש נחלין (נח ע"ח) דיהושע וקבל קבלו חלקם של המרגלים בארץ ישראל, ובש"ס חגיגה: וכה נוטל חלקו וחלק חברו בגו' עצה, ואם כן עכשו שבשנונותינו הרבים מצנה הלזו מאד נונחת מה גדול שכר המוכה לענות אמן והא שמה רבא כדבטי.

(יג) זאת ועוד אחרת, שהרי מצינו בדברי חז"ל (ע"ו בסמוך) דמצנה רבה הלזו מציל מקל גזרות כל נחמ, ומקרב הגאלה, ומשפיע השפעות טובות, ואם כן כל טובות הללו הבאין לעם ישראל בזכות התעוררותו ומצנה זו גם כן לחלקו ימנה, עד שקשה להשיג אפס קצוה מזכות הנורא של המוכה עם ישראל כדבר זה, ומה מי שבא עני הגיון במקרה אצלו והנהגו מבאר בזה הפחד שנהו וזרון ששלח לו הקדוש ברוך הוא, כל שבן מצנה גדולה זו ודאי כן הוא.

מקדש

חובת הרבנים, הדרשנים, המלמדים והאדמו"רים

(א) ואין צל ספק כי הרבנים והדרשנים, ומלמדים, ומדריכים, ואדמו"רים, ושאר משפיעים יעלילו גדולות ונצורות אם ישכילו להסביר כל הנ"ל וכיצא להמוני העם, ואין שום טענת פטור קנה.

(ב) ועוד מה שיש ביכלת לעשות בלי שום אמתלא הוא להעמיד איש מיוחד לשם מצנה או אפלו לשם קמון (ולא גרע משאר "בלי קדש" כמו: מורה צדק, שליח צבור, שוחט וכיוצא שולקחין קמון, ואדברה קמא לו דש"ץ במקוון צדק מבחנם דעושה מלאכתו בשלמות יותר, והוא הדיו קנה) לכל בבית המדרש בעת תורת הש"ץ ואמירת גדיש ולהשקיע בנות שלנה, וכמו שכל בעל בית המדרש יודע שלצורך בית המדרש צריה לתקע יחדות כפתלים לתלות עליהו הסרבל והכובע, כן יהיה לחק חיוב להעמיד איש המבקר לצורך זה, ולמה לא יהא כהנת קפנדחיתו

(ג) והשלישי הכי קשה מה שבשנונותינו הרבים האנשים המסיקים הנקראין "שיינע אידען" אין נזהרין באמירת אמן והא שמה רבא מפעם לפעם ונמשכין בשיתה וזהו באמת חלול השם גדול בין מצד אותם הרואין שהגדולים אין נזהרין וכל שבן מצד פשוטי קמון שאין להם ממי ללמד מוסר שלא לעשות כן, והוא חלול השם נורא, לכד ממה שמבנה עליהו זה ממחטיאי הרבים שאין להם חלק לעולם הבא.

(ד) ולו חמנו ישכילו איזה בתי מדרשים לעשות חקנה חיובית בבית המדרש שלא להניח להתפלל שם רק אותם שביכלתם לעצור רוחם מלעסק בשיתה בטלה בעדו התפלה או יראו כי לא יפסידו קנה וכמאמר העולם "צום באשעפער דערלייגט מען נישט" ומה גם שידענא כברור כי מצויים ברוך השם הרבה מאד אברכים שמחפשיין אחר בית הכנסת שמתפללין שם כהגו כלי

מספה"ק אור צדיקים דף י"א

גדול העונה אמן יותר מן המכרה כי המכרה מזכיר שם אחד והעונה אמן בפנינה הנ"ל הוא מיחד שני שמות כנ"ל.

צריף האיש תשובה גדולה על שלא ענה אמן אפילו פעם אחד, כששומע מן המכרה איזה ברכה על איזה פרי או על איזה מצנה ומקש"כ אחר תפילת הש"ץ בבית הקנסת, פשיטא שצריף לעשות תשובה גדולה, וק"ו בנו של ק"ו כשלא ענה איש"ר כנ"ל להחזיק גיהנם מורידין להנהיג גברי דאינון מכזיז לומר אמן ולפי חשבון סף אמן שלא ענה אחר המכרה ננים אותו בסף שהוא בגיהנם ושם נאבד בר מינו ואינו עולה לעולם כי אין לאותו גיהנם לא פתח ולא חלון כי הוא מדוכא תתא ועל זה הגיהנם קח"ב בלה ענו וילך בן יורד שאל לא יעלה אלא אם פן עושה תשובה על כל אמן ואמן שלא ענה, וכן להיסף שכר טוב למי שעונה אמן יש"ר, ומי שעונה אמן יש"ר בקול רם הקב"ה מתמלא רחמים. וכן איתא בזוהר פרשת נח, בזמנא דישראל איתוכו בקול רם איש"ר וגו' קב"ה מתמלא רחמים, ולכן כל האדם יהיה לו הסכת בתוך סידור שלו או על הסכת בשעת התפילה, ויאמר היודי אשמנו בכל יום ויבכה בדמעות על אותן אמונים שלא ענה.

אוי להם לאותם שגומלים רעה לנפשם המדברים בבית הקנסת אפילו אחר זמן תפילה ואפילו דברי מוסר עיין בזוהר פ' תרומה האריף מאוד בעון זה, ומזה ראה כמה גדול עונש המדברים דברים בטלים דברי שחוק והיתול בשעת התפילה ובשעת הקדיש, ואוי להם ואוי לנפשם, בזוהר פ' תרומה נאמר עליו בזה הלשון "מאן דאשתעי בבי בנישתא נוי ליה דאחזי פרוכא נוי ליה דגרע מהימנותא נוי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל דאחזי דלית אלהא ולא אישתכח תמן ולא דחיל מיניה" עפ"ק.

רבינו החתם סופר ז"ל כותב בדרשותיו (ח"ב דף ש"ט ע"ד). ח"ל:

הקב"ה ברחמי ותסדיו השאיר לנו מקדש מעט כתי כנסיות ופתי מדרשות. ואם אנו נוהגים בהם קודש אזי הם עתידים לקבוע בארץ ישראל (מגילה כ"ט). ויש להם גם עתה קדושת ארץ ישראל, והתפילות נשתלחות לשער השמים — אך אם ח"ו אנו נוהגים בהם בזיון ח"ו, ומדברים בהם דברים בטלים, וההבל של דברים בטלים הוא טמא ומתלבש בו שר של חוץ לארץ, והוא גם הוא נעשה בעל הבית בבית הקנסת כ"ל, ומקבל התפילות ומכניסם אל החיצונים, והוי ליה כעובד עבודה זרה ככל הדר בחוץ לארץ שדומה כמי שאין לו אלוה (מחובות ק"י ע"ב).

חייק ודוא רחום וכפר עון ולא ישחית ורבה רחמים אמו ולא יעיר
כל המחו: יי הושיעה המלך יענו ביום בראשו:

חיו ברכו את יי המברך:

קהל חיו ברוך יי המברך לעולם ועד:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר
בדברו מעריב ערבים בחכמה פותח
שערים ובתבונה משנה עתים ומחליף את
הזמנים ומסדר את הכוכבים כמשמרותיהם
ברקיע ברצונו פורא יום ולילה גולל אור
מפני חשך וחשך מפני אור ומעביר יום
ומביא לילה ומבדיל בין יום ובין לילה
יי צבאות שמו: חיו אל חי וקים תמיד ימלוך
עלינו לעולם ועד. ברוך אתה יי המעריב
ערבים: קהל אמן

אהבת שלום בית ישראל עמך אהבת העדה ומצות
תמים ומשפטים אותנו למדת. על כן יי אלהינו
בשבענו ובקומו נשח בראך ונשמח בדברי תלמוד
תורתך ובמצותך לעולם ועד. כי הם חינו וארך ימינו
וכדם נהגה ימים ולילה חיו ואהבתך אל תסיר מפני
לעולמים. ברוך אתה יי אוהב עמו ישראל:

קהל אמן

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך ובכח ובכח
מאד: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה
היום על לבבך: ושונתם לבנה ודברת עם שבחך
בפיתך ובכלתך בדרך ובשכרך ובקומה: ולשחך
לאות על דרך הדיו למסתת בין עיניך: והכתבתם על
מזוזת ביתך ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום
לאהבה את יי אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכח
נפשכם: ונתתי מטר ארצכם פעול יורה ומלקוש ואספת דגה
ותירשה ויצחקך: ונתתי עשב בשדה בשרך ואלכלת ושבעת:
השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים
והשתחיתם להם: והרה אף יי בקם ועצר את השמים ולא
יורה מטר והארמה לא תמו את בקלה ואבדתם מירח מעל
הארץ הטובה אשר יי נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על
לבבכם ועל נפשכם ולשדתם אתם לאות על דבכם והיו
למשמרת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם דברת עם
בשבתך בביתך ובכלתך בדרך ובשכרך ובקומה: והכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על הארמה
אשר נשבע יי לאבותיכם לתת לתם
בימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על גופי
בגדיהם לזרתם ונתנו על ציצת הבגה פתיל תכלת:
והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל
מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם

ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו
ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם:
אני יי אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים
להיות לכם לאלהים אני יי אלהיכם:

אמת ואמונה כל זאת וקים עלינו פי הוא יי אלהינו
ואין זולתו ואנחנו ישראל עמו הפודנו מיד
מצרים מלכנו הנואלנו מקף כל הערביים האל
הנפרע לנו מצרינו והמשלם נמול לכל איבי נפשנו
העשה גדלות עד אין חקר נסים ונפלאות עד אין
מספר השם נפשנו בחיים ורא נתן לנו מוט ורגלנו
המדריכנו על קמות איבנו וירם קרננו על כל
שנאינו העשה לנו נסים ונקמה בפרעה אותות
ומופתים באדמת בני חם הפכה בעברתו כל בכורי
מצרים ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם
המעביר בנו בין נהרי ים סוף את דוריהם ואת
שנאייהם בתחומות טבע וראו לנו נבירות שפחו
והורו לשמו: חיו ומלכותו ברצון קבלו עליהם משה
ובני ישראל קד ענו שירת בשמחה רבה ואמרו כלם:

מי כמכה באלם יי מי כמכה נאדר
בקרש נורא הוהלת עשה פלל:
חיו מלכותך ראו בגיה בוקעום לפני משה
זה אלני ענו ואמרו: יי מלך לעלם ועד:
חיו ונאמרו כי פדה יי את יעקב ונאלו מיד
חוק ממנו ברוך אתה יי נאל ישראל: קהל אמן

השביבנו יי אלהינו לשלום והעמידנו מלכנו לחיים
טובים ולשלום ופרוש עלינו סבת שלומך
ותקננו בעצה טובה מלפניך והושיענו מהרה למען
שמו: והגן פדנו והסר מעלינו אויב דבר וחרב
ורעב ונגון והסר שמן מלפנינו ומאחורינו ובכל פניך
תסתירנו כי אל שומרנו ומצילנו אתה כי אל מלך
חפז ורחום אתה: חיו ושמור צאתנו ובואנו לחיים
ולשלום מעתה ועד עולם ברוך אתה יי שומר
עמו ישראל לעד: קהל אמן

אלני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:
ברוך אתה יי אלהינו ואצרו אבותינו אלנו אברהם אלנו
יצחק ואלנו יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל
עליון נאמר חסדים טובים וקונה הכל ויוצר תהדי אבות
ומביא טובה לבני בנייהם למען שמו באהבה:
בשבת וקרתו לחיים קלך שמך פנייהם וקבתו בקשר חיים למען

אלהים חיים:
מלך עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יי מגן אברהם: קהל אמן
אתה גבור לעולם אלני מודה מתים אתה רב לחושיע:
מורה משיב הרים ומוריד נגשים: ילך מוריד השל:
מכיל כל חיים פהסר מודה מתים ברחמים רבים סומך טפילים
ורואה חללים ומתיר אסורים ולמים אמנותו לישי עפר.
מי כמלך פצל נבירות ומי דומה קד מלך ממת ומתנה
ומצמיח ישועה:

בשבת מי קמוך אב תרמים וזכר יצניו לחיים ברחמים:
ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יי מודה המתים: קהל אמן
אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום והקלך פלת כי
אל מלך נורא וקדוש אתה ברוך אתה יי נאל (בשבת השלש)
הקדוש: קהל אמן
אתה דוגן פאדם דעת וקלמך דאיש בניה:

אָמַר, שְׁתַּחֲדֵשׁ עֲטֹרַת תְּפִאֲרַת
לְעַמּוּסֵי בֶטֶן, שְׁהֵם עֲתִידִים
לְהַתְּחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, וּלְפִאֲרֵי
לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים:

ג'פּ בְּרוּךְ יוֹצֵרְךָ, בְּרוּךְ עוֹשֶׂךָ,
בְּרוּךְ קוֹנֵךְ, בְּרוּךְ בּוֹרֵאךְ,

וְרוֹקֵד ג'פּ וְאוֹמֵר ג'פּ

בְּשֵׁם שְׂאֵנֵי רוֹקֵד בְּנִגְדֶיךָ וְאֵינִי
יָכוֹל לְנַגֹּעַ בְּךָ, כִּי לֹא יוֹכְלוּ כָל
אֲוִיבֵי לְנַגֹּעַ בִּי לְרַעָה:

ג'פּ תְּפוֹל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְחַד
בְּגִדוֹל זְרוּעֶךָ יְדָמוּ כְּאַבְנִי:

ג'פּ כְּאַבְנֵי יְדָמוּ זְרוּעֶךָ בְּגִדוֹל וּפְחַד
אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תְּפוֹל:

ג'פּ דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם:
וְאוֹמֵר לְחִבְרֹו ג'פּ שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם.

וחבירו משיב ג"פ עליכם שרום:

ג"פ סמן טוב ומזל טוב יהא לנו
ולכל ישראל, אמן:

קול דודי הנה זה בא, מדרג על ההרים
מקפץ על הגבעות. הומה דודי לצבי
או לעופר האילים, הנה זה עומד אחר
כתלנו, משגיח מן החלונות, מציץ מן
החרבים:

שיר למעלות, אשא עיני אל ההרים, מאין יבא עזרי: עזרי מעם יי
עשה שמים וארץ: אל יתן למוט רגלך, אל יגום שמך: הנה לא
יגום, ולא יישן, שומר ישראל: "שמך, "צף, על יד ימינה: יומם
השמש לא יכבה, וירח בליילה: "שמך מכל רע, ישמור את גפשה:
"ישמור צאתך ובואך, מעתה ועד עולם:

הללויה, הללו אל בקדשו, הללוהו
ברקיע עזו: הללוהו בגבורותיו,
הללוהו כרוב גדלו: הללוהו בתקע שופר,
הללוהו בגבל וכנור: הללוהו בתוף ומחול,
הללוהו במנים וענב: הללוהו בצלצלי שמע,
הללוהו בצלצלי תרועה: כל הנשמה תהלל
יה, הללויה:

תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלי
לא זכו ישראל, אלא

לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבוֹתָם שְׁבַשְׁמִים,
 פַּעַם אַחַת בַּחֹדֶשׁ דַּיִם: אָמַר
 אֲבִי, הֲלֹכְךָ צְרִיךְ לְמִימְרָא
 מְעַמָּד: מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמַּדְבָּר,
 מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ: וַיְהִי רָצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי,
 לְמַלְאֹת פְּגִימַת הַלְבָנָה, וְלֹא
 יְהִי בָּהּ שׁוֹם מְעוֹט, וַיְהִי אֹזֶר
 הַלְבָנָה בְּאֹזֶר הַחֲמָה, וּבְאֹזֶר
 שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כְּמוֹ
 שֶׁהִיְתָה קוֹדֵם מְעוֹטָה. שֶׁנֶּאֱמַר,
 אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים וַיִּתְקִים
 בָּנֵנוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב, וּבִקְשׁוּ אֶת יְיָ
 אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד מֶלֶכְכֶּם, אָמֵן:

לְמַנְצַח בְּגִינֹת מְזוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ, יֵאָר פְּנֵינוּ אֶתְנֵנוּ סֵלָה:
 לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָבָה, בְּכָל נֹיִם יְשׁוּעָתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים,
 יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם: יְשַׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֵמִים, כִּי תִשְׁפּוֹט עַמִּים מִיְשׁוּר, וְלְאֵמִים
 בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם: אֶרֶץ נִתְנָה
 יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וַיִּרְאוּ אוֹתוֹ כִּל אֶפְסֵי אֶרֶץ:

בולעטין

חודש כסלו תשנ"ב לפ"ק

הדרכה להבאת בנים הקטנים לבית המדרש – משל"ה הקדוש

באו"ח הלכות תפלה סי' קכ"ד סעי' ז': לא ישיח שיחת חולין בשעה שש"ץ חוזר התפלה, ואם שח הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא, וגזערים בו: הג"ה. וילמד בניו הקטנים שיענו אמן כי מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא (כל בו).

ובמגן אברהם סי"ק י"א: בניו הקטנים, וצריך שיחנכם שיעמדו באימה וביראה, ואותן שרצים ושבים בבית הכנסת בשחוק מוטב שלא להביאם. (של"ה)

וז"ל השל"ה בפנים (עניני תפלה וקריאת התורה) אות באות: אמר מנחם, בזמן הזה יש טף בא לבית הכנסת לתת עונש למביאהו, לפי שהוא בא לחלל קדושת בית אלוקינו א' ולשחוק בו כברחובות קריה יקומו לצחק זה עם זה, זה מצחק עם זה, זה מכה את זה, זה מרנן וזה בוכה, זה מדבר וזה צועק, זה רץ אילך וזה רץ אילך, רץ לקראת רץ ירוץ, ויש אשר יעשה צרכיו בבית הכנסת ואז יאמרו מים מים, ויש אשר יתן אביו בידו ספר והוא ישליכו לארץ או יקרעהו לשנים עשר גזרים. סוף דבר ב' מקול שטוחם כוונת המתפללים נפסדת ונמצא שם שמים מתחלל. והמביא טף בזה האופן לבית הכנסת, אין ראוי לו לקרות על זה שכר, כי אם לדאג מן הפורעניות. א' הא למה הוא דומה, ה' לאיש שיש לו עבד שוטה, והלך לדבר אל המלך, ועבדו עמו. עמד העבד בשטותו וכזה את המלך וחרפו, ואדוניו ראה ושחק. הלא יקצוף המלך על אדוני העבד ויאמר לו, לא עבדיך בזני כי אם אתה, ויסרהו כדי רשעתו, ולעבד לא יעשה דבר אין לעבד חטא כי חשכו אלוקי מחכמה, ולא חלק לו בכינה. והנה כן הדבר הזה, ה' ולא עוד אלא שלפעמים גם האבות משחקים עמם למען ספות הרעה על הצמאה, ו' והיותר רע, כי יגדלו הנערים על זה המנהג הרע והתכונה הזרה, וכל אשר יגדלו עוד יוסיפו סרה להבזות בעיניהם ענין בית הכנסת וקדושתו, ולא יתנו כבוד לתורה, וכיון שעבר אדם עבירה ושנה בה, הותרה לו גם כי יזקין לא יסור. א' סוף דבר ראוי לאדם שלא להביא הטף הקטן מאד לבית הכנסת, כי יפסיד כהביאו ולא ירויח אך הטף הגדול קצת יביאנו לבית הכנסת ולא יניחנו לזוז ממקומו, וילמדהו ויזרזהו לענות אמן וקדיש וקדושה, ולא יניחנו לדבר דברי הבאי, ה' וילמדהו לשבת שם באימה וביראה וכזה יהיה לו שכר טוב מאת השי"ת, עכ"ל הק"ק.

מבואר בד' של"ה הק':

א) טף המצחקים ורצים אילך ואילך כביהמ"ד מחללין קדושת בית אלוקינו. והעונש על האב המביאן.

ב) מקול הני תינוקות נפסדת כוונת המתפללים ונמצא שם שמים מתחלל, וחילול השם עון היותר חמור שגם יוה"כ לא מכפרת.

ג) האב המביאן או מניחן לבא אי"ל ע"ז שכר כי אם לדאג מן הפורעניות רח"ל, והאב יסביר דבר זה לאשתו אם היא הדוחה אותו.

ד) למה הדבר דומה לאיש ההולך אל המלך ועבדו השוטה עמו והעבד מבזה ומחרף המלך והאדון רואה ושחק, כודאי יקצוף המלך על אדון העבד ויסרהו כדי רשעתו.

ה) ולא עוד אלא שלפעמים גם האבות משחקים עמם ומוסיפין חטא על פשע.

ו) והיותר רע מכולם כי יגדלו הנערים ע"ז המנהג הרע, וככל שיגדלו יוסיפו סרה להבזות בעיניהם ענין בית הכנסת וקדושתו [שיתרגלו כי בהכ"נ מקום התאספות לפטפוטי דברים ושחוק וליצינות] ולא יתנו כבוד לתורה. וגם כי יזקין לא יסור מדרכו הרע. [העונש על האב שלא חנכו כראוי

לשבת כבה"כ באימה ויראה, ולמען דעת כי בית המדרש רק לתורה ותפלה, או סעודת מצוה, לא זולת].

(ז) **סוף** דבר טף הקטן לא יביא כלל לבהמ"ד כי יפסיד בהביאו [ע"י עונשים] אך הטף הגדול קצת יביאנו לבה"כ ולא יניחנו לזוז ממקומו.

(ח) **ילמד** הטף לענות אמן קדיש וקדושה ולא יניחנו לדבר דברי הבאי וילמדוהו לשבת שם באימה וביראה יהי' לו שכר טוב מאת השי"ח.

הדרכה נפלאה בענין חינוך הילדים – לההורים

(1) **מטבע** האדם בקורא כרוזים להתעורר וכאשר גמר לקרות וישכחהו וכאילו אין הדבר נוגע לו כלל כי ב"ה אצלו הכל מסודר, אנו מתחננים לכל קורא במיוחד לשים לבו לכל הדברים הנאמרים כאילו אליו במיוחד נכתבו כי כן הוא האמת.

(2) **דברי** השל"ה הק' הן קילורין לעינים והוא בעומק חכמתו רוחב בינתו וקדושת דעתו כלל בדבריו הקצרים הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשון, ומצוה להעמיק בדברי קדשו ולשנות ולשלוש דבריו המאירים כספירים ולדלות מהם מים קדושים תן לחכם ויחכם עוד.

(3) **לא** נתבאר שיעור גדלות חינוך שראוי להביא וכבר השרישו לנו חז"ל בש"ס ופוסקים שהולכין בכל הדברים לפי דעת החינוך כשראוי לקיים אותה מצוה. ובנ"ד הכל לפי החינוך התפתחותו תכונתו ודעתו, אם ראוי ליישבו על מקומו בכל משך התפלה שלא יסתובב בבית ככשדה וישב על מי מנוחות בלי הרמת קול של דברים בטלים רק לעניית אמנים ודברי קדושה.

(4) **אבות** המתרשלים בחינוך הבנים הן במישרים לחנכם לקדושת ביהכ"נ ואמירת אמנים, והן בעקיפין כשתובעין מבניהם להתפלל ולענות אמן ולישב במקומו בו בזמן שהאבות עצמן עושים ככל העולה על רוחן, וזה משפיע לרע על הבנים, ואשר בעקבות זה הבנים מתחנכים כי בהכ"נ בית משחק הוא לרוץ ולהתלוצץ לצעוק ולשחק וכי וגם כי יזקינו ממשכיך דרכם.

על האבות לדאג מפורעניות לא לכבד על ההוה אלא גם על העתיד הקרוב והרחוק, וישים נגד עיניו אשר זה הקטן יגדל ויהי' לאיש ולא יאבה לציית עוד לקול ההורים כאמרו אי מלכא את להשתר עלי עד האידנא אמאי לא אחית לעוררנו. וזה גורם לעגמת נפש ושכירת הלב עד דכדוכה של נפש כאשר ההורים רואין כמו עיניהם כשנתקיים בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו כי. ואז לא יעלה על לב האב כי הוא כעצמו בחר לו את זה כאשר נתן כתף סוררת לכל דברי התעוררות שנאמרו בספרים אודות זה, וקיווה שעל ידי גערה על בנו יתחנך, והוא האב ימשיך לדבר כאמצע תפלה, לא ולא, קודם על האב לשפר מעשיו, ואח"כ להתאמץ בחינוך כפועל שיהיו האבות משגיחין על בניהם בקטני קטנותם כי עיר פרא אדם יולד. וצריך מתג ורסן להדריך עקבותיו במסלה הישרה העולה בית קל. ונוצר תאנה יאכל פריה בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב.

טענה: הלא אנו רואין ילדים שמאליהם גדלו והצליחו בכל הענינים תורה ותפלה אצלם מצומדות, ולאידך בנים שנתחנכו כדבעי לא הצליחו.

מענה: הרבה תשובות לדבר, והרגיל בספרי קודש אין צריך לתשובה. מ"מ אין ביהמ"ד בלא חידוש. טענה הנ"ל מורגל בפי המון ככל עיני חינוך ולפום ריהטא נראה צודקת, אבל כדרך כל התורה אשר קשה להשיג עומק הדברים עד אחר מיטב העין והתבוננות בהיקף רחב לכל הנושא, גם נושא זה של חינוך חלק גורלו עם שאר התורה בזה.

בראש וראשון תדעו כי הדבר מופרך מקרא ומסברא. מצד הסברא: אם יתגלה לך עיר שההולכים שמה מתעשרים בזמן קצר מאד אולם הדרכים להגיע שם מסוכנים מאד ואפשר יגיע לו היפוכו שיעני לעולם ועד בלי מבוא להיעשר עוד, ולא עוד אלא שהדבר הוא מחצה למחצה או יתעשר או יעני

ויתייסר מאד, ורבים אומרים כי על הרוב יעני מאשר יעשר. דבר פשוט שכל משכיל ימנע רגליו מדרך מסוכן הלזה, ובפרט אם החכם היותר גדול שכדור יעצו כן.

והנמשל מוכן כי הדרך העיקרי לחנך הבנים כמו שהעיד וצווה החכם מכל אדם שלמה המלך ע"ה ברוח קדשו אשר עליו (כמ"ש חנוך לגער עפ"י דרכו וגו' ועוד כתובים בלי שיעור) וגם אם יארע שיצליחו בלי זה אבל אהה כמה מסוכן הוא ההולכים בדרך ההוא וקרוב להפסד יותר מן השכר, ואם הצליחו כמה, אבל מי יערב לכו לגשח לכתחילה לעשות כזה, בשעה שהכתוב מצווה ואומר כי לא זו הדרך ומי הוא אשר עצתו תכון יותר מעצת הקב"ה אשר ברא את האדם ויודע תכוניו ודעותיו והוא הוא אשר צוה ביד עבדיו הנביאים כי רק החינוך הוא דרך הישר וממנו אין לזוז. וכל הפורש ממנו כפורש מן החיים. גם כבר גילו חז"ל (מכות פ"ג) שגם בן הטוב שגדל בשם טוב בלי חינוך אילו ייסר אותו אביו (עפ"י דרכי ויסודי חינוך אמיתיים) ה' טוב ביותר (וגם על התרשלות זו יבא על החשבון כאשר יבא יום פקודתו), ולפעמים זכות האבות מסייעין להבנים.

ומה שראוין בנים שנחנכו וסרו מהר מן הדרך הנסתרות ל'ד' אלקינו ומפלאות קל תמים דעים. ולא בשביל זה נעזבו ח"ו דרך התורה, והלא במשך הדורות היו עובדות בלי שיעור מבני אדם שהלכו לקיים מצוה ויזנקו או נהרגו וכי יעלה על הדעת לעזוב ח"ו תורת ד' וקיום מצוותיו. וגם זה כזה חינוך הוא מצוה מדברי קבלה כשאר כל המצוות אין הדבר תלוי ברצון או חשבון, וכמו שאין ביד האדם לבחור ליקח תפוח תחת אתרוג ל'ד' מינים, כן הדבר בהעזוב דרך החינוך כמו שאמרו ונשנו במשלי ברוח הקודש מפי הקב"ה ע"י הנביאים והמחפש דרכים אחריו עליו הכתוב אומר אותי עזבו מקור מים חיים וכו' וקרוב למינות שמפקפק בתורת ה' תמימה.

נוסף לזה גלוי לכל שיש הרבה בני"א שלכם בטוח כי עשו כל השייך מצד חינוך ולא היו יכולין יותר, אולם טעות נזדקרה להם כי לא ידעו מה זה חינוך והיאך להתעסק בה (ואכ"מ להאריך בהן). ומצוי מאד בפרט כזה"ש שמוותרין הרבה בשביל רחמנות, אשר ע"ז כבר אחז"ל ידי נשים רחמניות וגו'. וגם להיפוך שהולך בדרך אכזרי דגם זה מקלקל מאד, ושניהם כאחד לא טובים.

מלבד כל אלה ראוי לדעת כי מרחק גדול בין המחנך להתמרחל חינוך, המחנך זוכה לסייעתא דשמיא ע"ד וברכתיו ככל אשר תעשה, וגם מטעם הבא לטהר מסייעין לו. וגם אם ח"ו לא הצליח אם עשה המוטל עליו יקבל שכרו משלם כאילו הי"ל בן הולך בדרך התורה ויר"ש כמאחז"ל חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעה"כ כאילו עשאה, וגם זה כן. ובשמים כן הוא החשבון. משא"כ אם התרשל ועי"ז נעשו בניו סוררים ענוש יענש עליהן ועל מעשיהן בעוה"ז (כמו שראוין רח"ל מעשים ככל יום) לכד מעונשו בעוה"ב רח"ל.

ומצד השני מי שהתרשל והצליח, שכרו למעלה מעט מזעיר. כי שכר לעוה"ב לפי מעשה האדם כמבואר באבות במקומות אין מספר ("והכל לפי רוב המעשה", "לפום צערא אגרא").

ותמצא עוד דבר נפלא הפלא ופלא כי מי שהתאמת והתאזר ועשה פעולות עבד חינוך ילדיו וגם הצטער בשבילים אם ח"ו לא עלתה בידו (ה"י) שכרו יותר גדול בעוה"ב ממי שחינך בניקל או לא חינוך כלל, והצליח מבלעדי זאת. כי בשמים הכל לפי הצער והמעשה (מבואר היטב בשבט מוסר, מנורת המאור, ליקוטי אמרים, במקורות נאמנים מדחז"ל).

אחר כל הנ"ל לא נשאר לנו אלא להדריך בנינו ובנותינו ע"ד הישר שקבלנו ולא להסיח דעת מהם לחנכם מדי יום ביומו וכ"ש שבת בשבתו וימים טובים וחוה"מ ושאר עתות הפנאי ויאכל פירותיהן בעוה"ז והקצן קיימת לו לעוה"ב. ועי"ז יזכה לסייעתא דשמיא לראות בנים ובני בנים עוסקין בתורה וכמצות לאורך ימים ושנים טובים.

פון וואו נעמט מען פרנסה???

אידישע פרנסות זענען בעוה"ר די לעצטע צייטן זייער אָפגעשוואַכט. טייל האבן אינגאנצן פארלוירן זייער ארבעט. טייל מוטשען זיך מיט קליינע געהאלטן און שטיבער מיט קינדער. אויך רבנים מיט סתם בני תורה פלאַגן זיך פאר זייער עקזיסטענץ, ווייל אויב די עשירים נדכנים שטייען שוואך, זענען די נתינות אויך שוואך און אלע ליידן דערפון.

וואס איז די עצה צו דעם אלעם???

איין עצה איז נאר פארהאנען, מקבל זיין אויף זיך נישט צו שמועסן ביים דאווענען און זאגן אמן - מיט יהא שמיה רבה מיט כוונה. דאס איז נישט קיין סגולה נאר אַ אָפענע דברי חז"ל:

אין די גמרא (שבת קיט:) דער וואס זאגט אמן מיטן גאנצן כח, עפענט מען אים די טויערן פון גן עדן, מען צורייסט זיין גור דין. דאס מיינט אז די גזירה אַז ער זאָל נישט האָבן קיין פרנסה ווערט צוריסן. נאך שטייט, אז דער באשעפער עפנט די טויערן פון הימל און עס קומט השפעות, (זוה"ק ח"ג רפ"ה:).

פאר אייער אייגענע טובה וועגן, שטרענגט זיך אָן א קליין ביסל, נעמט זיך שוין אונטער קודם אויף איין חודש, נאכצוזאגן יעדן אמן מיט א קול און כוונה, און צייגט זיך אליין איבער, וויאזוי אייער מצב וועט זיך בעה"י טוישן.

אויב איר זענט אינטערעסירט אין ספר "מקדש מעט" על קדושת בית המדרש אין אידיש אדער ענגליש, אָדער מודעות קול קורא'ס וועגען אמן וקדושת בית המדרש, קענט איר באקומען בחנם!!! ביטע רופט: 1180 - 436 - 718 אדער אין לעיקוואוד פראָדזשעקט שוהל טלפון: 8944 - 901 - (908) חברה מזכי הרבים למען קדושת בית המדרש ואמירת אמן

ועל הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל
הנפלאות ועל הנחמות ועל המלחמות שעשית
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

<p>בימי מרת יהוה בן יוחנן כהן גדול, חשמונאי ובניו, בשעמדה מלכות וון הרשעה, על עמך ישראל, להשפיתם תורתך ולחעבירם מחקי רצונך, ואתה ברחמיה הרבים, עמדת להם בעת צרתם, רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם, מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך. ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה</p>	<p>לפניהם בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה, בשעמד עליהם המן הרשע, בקש להשמיד לחרוג ולאבד את כל היהודים, מנער ועד זקן, טף ונשים, ביום אחד, בשלשה עשר לחדש שנים עשר, הוא חדש אדר ושקלם לבזז, ואתה ברחמיה הרבים הפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו, ותלו אותו ואת בניו על העץ (ועשית עמהם גם ופלא ונודה לשמך הגדול):</p>
--	---

ופרקן כהיום הזה, ואחר כך באו בגיה לדביר ביתך, ופנו את היבקה,
וטהרו את מקדשך, והדליקו נרות בחצרות קדשך, וקבעו שמונת
ימים אלו כהלל ובהודאה ועשית עמהם גם ופלא ונודה לשמך
הגדול סלה, ימי חנכה אלו, להודות ולהלל לשמך הגדול:

ברכה מעין שלש על היין

רצוי שהמזמן ישתה רביעית ויברך אחריה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם על הגפן ועל פרי
הגפן ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה,
שרצית והנחלת לאבותינו, לאכל מפריה ולשבע מטובה.
רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך,
ועל ציון משכן כבודך, ועל מזבחה ועל היכלך. ובנה
ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו, והעלנו לתוכה,
ושמחנו בבנינה, ונאכל מפריה ונשבע מטובה, ונברכה
עליה בקדשה ובטהרה.

בשבת ורצה והחליצנו ביום השבת הזה.

בראש חודש וזכרנו לטובה ביום ראש החודש הזה.

בראש השנה וזכרנו לטובה ביום הזכרון הזה.

ביום טוב ושמחנו ביום חג (פלוגי) הזה.

כי אתה יי טוב ומטיב לכל, ונודה לך על הארץ ועל פרי

הגפן. (על יין ארץ-ישראל אומרים: פרי גפנה). ברוך אתה יי

על הארץ ועל פרי הגפן: (על יין ארץ-ישראל אומרים: פרי

גפנה):